

AUZEF
AÇIK ÖĞRETİM FAKÜLTESİ
ÇÖZÜMLÜ SORU
BANKASI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARI - 1

0.332 353 78 75
www.zaferfotokopi.com
www.fotokopiturkiye.com

ZAFER FOTOKOPİ SINAVLARINIZDA BAŞARILAR DİLER.

ÜNİTE 1- 7(VİZE ÇÖZÜMLÜ SORULAR)**1. SORU: Öğrenme nedir?**

CEVAP: Öğrenme, büyüme ve vücutta değişik etkilerle oluşan geçici değişmelere atfedilmeyecek, yaşantı ürünü olarak meydana gelen davranışta ya da potansiyel davranıştaki nispeten kalıcı izli değişimdir

2. SORU: Öğrenme sürecinin aşamaları nelerdir?

CEVAP: Öğrenme sürecinin üç aşaması bulunmaktadır:

- Planlama
- Uygulama
- Değerlendirmedir

3. SORU: Eğitim nedir?

CEVAP: Bireyin içinde yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu olarak kabul edilen diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin toplamı eğitim olarak adlandırılmaktadır. Eğitim; bireyin davranışlarında kasıtlı olarak ve kendi yaşantıları yoluyla istenilen davranış değişikliği meydana getirme sürecidir

4. SORU: Eğitim programı nedir?

CEVAP: Eğitim programı, bireyde gözlenmesi kararlaştırılan hedefleri, bunları gerçekleştirebilecek düzenli eğitim ve değerlendirme durumlarını içeren dirik bir bütün olarak tanımlanmaktadır.

5. SORU: Realizmden doğan eğitim akımı?

CEVAP: Daimicilik

6. SORU: pragmatik felsefenin eğitime uygulanış biçimi nedir?

CEVAP: İlerlemecilik

7. SORU: Yeniden kurmacılık nedir?

CEVAP: Yeniden Kurmacılık eğitim akımı, ilerlemeciliğin bir devamı olup son gelişen akımlardan biridir. Akımın dayandığı felsefe pragmatizmdir. Bu akıma göre eğitimin amacı, toplumu yeniden düzenlemek ve toplumda gerçek demokrasiyi yerleştirmek olarak kabul edilmektedir. Bu görüşe göre eğitim, yeni bir toplumsal düzen yaratmaya girişmelidir. Bu konuda temel sorumluluk okullardadır. Bu işte esas güç öğretmenlerdedir. Okul yeni bir toplumsal gelişmeye imkân verecek biçimde geleceğe yönelik olmalıdır.

8. SORU: Eğitim programı tasarım yaklaşımları nelerdir?

CEVAP: Eğitim programları tasarımlarını geliştirmede genelde üç temel yaklaşım izlenmektedir: Konu merkezli, öğrenen merkezli ve sorun merkezli tasarımlardır.

9. SORU: Program modelleri nelerdir?

CEVAP: İki temel program modeli bulunmaktadır. Performans veya yeterlik üzerine odaklanan programlar bunlardan ilkidir. Performans modeli dünyada en baskın model olarak karşımıza çıkmaktadır. Performans modelinin kökeninde davranışsal hedefler vardır. İkinci model ise süreç modelidir. Bu model, konu bilgisine vurgu yapan ve çocukların gelecek yüzyılda yaşamak için hangi konu bilgisine ihtiyaç duydukları ile ilgilenen geleneksel modelin aksine "programı edinilecek bilgiden ziyade etkinlik ve deneyimlerin depolanması olarak tanımlayan" süreç modelidir.

10. SORU: Program geliştirme aşamaları nelerdir?

CEVAP: Geliştirilmek istenen davranışın önceden planlanıp bir sıraya konması, bu davranışların geliştirebileceği öğrenme yaşantılarını ortaya koyacak eğitim durumlarının düzenlenmesi, eğitim durumlarının istendik ve beklendik davranışları geliştirmedeki etkililiğinin belirlenmesidir.

11. SORU: Tematik program yaklaşımı nedir?

CEVAP: Tematik program yaklaşımı, temel olarak, program veya çocukların ilgileri temel alınarak, öğretmen tarafından seçilen veya öğrenciler tarafından öğrenme başlıkları olarak belirtilen bir "tema" etrafında programın planlanmasıdır.

12. SORU: Uzlaşmağa dayalı programın boyutları nelerdir?

CEVAP:

. Birbirini etkileyen ve birbirinden etkilenen üç temel boyutu vardır:

- Tasarım(dizayn)
- Dokümantasyon
- Karşılıklı iletişim (discourse)

13. SORU: Kaynaştırma nedir?

CEVAP: Kaynaştırma, sınıf öğretmenine ve/veya engelli öğrenciye destek özel eğitim hizmetleri sağlanması koşulu ile özel gereksinimi! öğrencilerin genel eğitim sınıflarında eğitilmesidir.

14. SORU: Erken çocukluk eğitim kuramlarında eğitimcinin rolü nedir?

CEVAP:

- Çocuğun gelişimsel ihtiyaçlarını ve büyümesini temin etmek

- Gerçek yaşamla ilgili, duyuşal ve ilginç öğrenme yaşantıları sunmak
- Çocukların farklı ihtiyaçlarını ve öğrenen çeşitliliğini dikkate almak
- Okul temelli programın güçlü yönlerini kalıcı hale getirmek
- Aile okul ve toplum işbirliğini sağlamak

15. SORU: "Büyüme ve vücutta değişik etkilerle oluşan geçici değişmelere atfedilmeyecek, yaşantı ürünü olarak meydana gelen davranışta yada potansiyel davranıştaki nispeten kalıcı izli değişmedir" tanımı hangi kavrama aittir?

CEVAP: Öğrenme

16. SORU: Kaynaştırma programlarının hedef kitlesi hangisidir?

CEVAP: Özel gereksinimi olan çocuklar

17. SORU: Geleneksel eğitim yaklaşımının özellikleri nelerdir?

CEVAP:

- Konu merkezlidir
- Çocuklaryalnızca dinler.
- Sonuç üzerinde durulur.
- Yetişkin karar verir.
- Öğretmen seçer ve nasıl kullanılacağına kararverir.
- Programlar yapılandırılmıştır.
- Öğretmen konuları öğretir (Konuların öğretmenidir).
- Öğrenme sıkıcıdır.
- Yaş grupları katı biçimde ayrılaşmıştır.
- Zaman kontrollüdür.
- Öğretmen sınıfta hemen fark edilir.
- Disiplin öğretmen tarafından denetlenir.

18. SORU: Çağdaş eğitim yaklaşımının özellikleri nelerdir?

CEVAP:

- Programlar çocuk merkezlidir.
- Çocuklar aktif, araştırır, keşif yapar, hareketlidir.
- Öğrenme süreci üzerinde durulur.
- Çocuklar karar vericidir.
- Çocuklar malzemeleri seçer ve kullanımda özgürdür.
- Programlar esnekler.
- Öğretmen yönettici, çocuklarla birlikte öğrenir.
- Öğrenme hoş, eğlenceli bir süreçtir.
- Yaş grupları karışıktır.
- Zaman esnekler.
- Öğretmen sınıfta güçlölkle fark edilir.
- Özdenetim söz konusudur.

19. SORU: Program geliştirme süreci nedir?

CEVAP: Program geliştirme süreci, programlamayla ilgili bütün bileşenlerin planlanmasını kapsar. Örneğin, sınıf yönetiminin nasıl sağlanacağı, özel gereksinimli çocuklar için neler yapılacağı, iç ve dış mekandaki öğrenme ortamlarının nasıl tasarlanacağı, ne tür ekipmanların ve materyallerin seçileceği gibi pek çok konu program geliştirmenin bir parçasıdır. Yani, çocuk okulun kapısından girip, ayrılanaya kadar yaşadığı her şey programın bir boyutunu yansıtır.

20. SORU: Okul öncesi eğitim programının geliştirilme süreci tartışma konuları nelerdir?

CEVAP: Okul öncesi eğitim programının geliştirilme sürecine üç temel tartışma yön vermektedir;

- Programın uzun-dönem veya kısa dönem çıktıları

- Programın öğretmen-merkezliliği veya çocuk-merkezliliği
- Programın bilişsel gelişim veya karakter gelişimi odaklılığı

21. SORU: Program geliştirme döngüsü aşamaları nelerdir?

CEVAP:

- Gözlem
- Gözlem kaydı oluşturma
- Planlama
- Uygulama

22. SORU: Okul öncesi eğitim programları amaç türleri nelerdir?

CEVAP: Okul öncesi eğitim programlarında dört tür amaç vardır. Bunlar; bilgi/anlayışla ilgili amaçlar, becerilerle ilgili amaçlar, eğilimlerle ilgili amaçlar ve duygularla ilgili amaçlardır.

23. SORU: Bilgi/anlayışla ilgili amaçlar nedir?

CEVAP: Bilgi/anlayışla ilgili amaçlar "çocuk ne öğrenmeli?" sorusuna verilen cevaplardan doğar. Fikirler, kavramlar, şemalar gibi zihinsel içerikler bilgi/anlayışla ilgili amaçlardır. MEB okul öncesi eğitim programındaki "geometrik şekilleri tanır", "günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır", "parça-bütün ilişkisini kavrar" gibi kazanımlar, bilgi/anlayışla ilgili amaçlara örnektir.

24. SORU: Becerilerle ilgili amaçlar nedir?

CEVAP: Becerilerle ilgili amaçlar, çocuğun gözlenebilir davranışlarını içerir. Becerilerle ilgili amaçlar; küçük, belirgin davranış parçaları tanımlanarak oluşturulur. Kesme, çizim yapma, bir grup nesneyi sayma, arkadaş edinme, problem-çözme becerileri bu amaç-

lara örnektir. “Nesneleri ölçer”, “denge hareketleri yapar” ve “günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır” gibi kazanımlar becerilerle ilgili amaçlara örnektir.

25. SORU: Eğilimlerle ilgili amaçlar nedir?

CEVAP: Eğilimlerle ilgili amaçlar, zihinsel alışkanlıkların ve çeşitli durumlarda verilen karakteristik tepkilerin genel olarak tanımlanmasıyla oluşturulur. Bilgi veya becerilerden farklı olarak, eğilimler ulaşılabilecek son durumlar değildir, eğilimler sürekli devam eden davranış örüntüleridir. Bir iş üzerinde azim ve sebat göstermek, merak, üretkenlik, okumaya ve problem çözmeye yatkınlık, eğilimlere örnektir.

26. SORU: Duygularla ilgili amaçlar nedir?

CEVAP: Duygularla ilgili amaçlar ise daha öznel durumları tanımlar. Ait olma hissi, özsaygı, özgüven, yeterlik ve yetersizlik hissi gibi durumlarla ilgili amaçlardır. Okul öncesi eğitimde duygularla ilgili amaçlar, tutum ve değerleri de içerir “Kendine güvenir”, “kendisine ait özellikleri tanıtır” gibi kazanımlar duygusal amaçlara örnek gösterilebilir.

27. SORU: Öğretmenlerin eğitim süreci boyunca çocuklarla etkileşim kurmak için başvurduğu stratejilere ne ad verilir?

CEVAP: Öğretim stratejileri

28. SORU: Okul öncesi programlarında en yaygın kullanılan öğretim stratejileri nelerdir?

CEVAP:

- Duyusal uğraşlar sunmak
- Çevresel ipuçları vermek
- Görev analizleri (iş küçük parçalara bölme)

- Yapı/iskele kurma
- Davet sunmak
- Tanımlayıcı geri dönütler vermek
- Çocuğun söylediklerini tekrar etmek
- Model olma
- Etkili ödüllendirme/onaylama
- Soru sorma
- Sessizlik / bekleme
- “Şunu yapın” sinyali
- Problem çözme
- Tartışma
- Gösterim

29. SORU: Yapı/iskele kurma tekniği nedir?

CEVAP: Çocuğa ihtiyaç duyduğu desteği sağlayıp, ardından çocuk tamamen kendi başına yapabilir hale gelene kadar yavaş yavaş desteği azaltmak anlamına gelir. Yapı/iskele kurma tekniğinde, çocuktan yapması ya da öğrenmesi istenen şeyle ilgili bir değişiklik yapılmaz; sadece çocuğa başarması için destek olunur. Bu destek zaman içinde yavaş yavaş azaltılır.

30. SORU: Program geliştirme sürecini etkileyen çocukla ilgili faktörler nelerdir?

CEVAP:

- Çocuğun ilgi ve ihtiyaçları
- Çocuğun öğrenme stili
- Çocuğun gelişimsel durumu
- Çocuğun yaşı

31. SORU: Sözel yönergelerin verilmediği ancak görsel olarak beklentinin açıklandığı öğretim stratejisi hangisidir?

CEVAP: Çevresel ipuçları vermek

32. SORU: “Çocuğun daha önce fark etmediği ya da öylesine yaptığı bir şeye dikkati çekmek üzere çocuğun davranışlarını tanımlamak” olarak tanımlanan öğretim stratejisi hangisidir?

CEVAP: Tanımlayıcı geri dönütler vermek

33. SORU: Bilişsel gelişim nedir?

CEVAP: Bilişsel gelişim, çocuğun düşünme, sorun çözme ve mantıksal çıkarımda bulunma becerilerinin gelişimini tanımlamaktadır. Beklikten itibaren, insanoğlu çevresini algılar, düşünür ve dünyaya bir anlam vermeye çalışır. Tüm bu anlamlandırma süreci bilişsel gelişimle açıklanır.

34. SORU: Piaget’ in bilişsel gelişim kuramı nedir?

CEVAP: Piaget, kuramında, bilişsel gelişimi çocuğun belli yaşlara eriştiğinde kendi aktif çabasıyla ulaştığı olgunluk olarak tanımlamaktadır. Bu kurama göre bilişsel gelişimde bazı önemli süreçler vardır ve bu süreçlerin tamamı çocuğun fiziki çevresiyle etkileşimi neticesinde gerçekleşir. Bu süreçler, şema, özümseme, uyumsama, organizasyon ve dengelemedir.

35. SORU: Piaget’e göre bilişsel gelişim süreci dönemleri nelerdir?

CEVAP: Piaget’e göre, bireyler bilişsel gelişim sürecinde duyu-motor, işlem öncesi, somut işlemler ve soyut işlemler olmak üzere dört farklı dönemden geçerler.

36. SORU: Lev Vygotsky’nin sosyo-kültürel kuramı nedir?

CEVAP: Vygotsky’e göre, insanoğlu sosyal bir varlıktır ve bu nedenle bilişsel gelişimi için de

insanlarla etkileşim içinde olmaya, sosyal ve kültürel ortamdan beslenmeye, destek görmeye ihtiyacı vardır. Bu noktada, Vygotsky, Piaget’den farklı olarak çocukların fiziksel çevreleriyle kendi başlarına kurdukları etkileşimden değil, sosyal çevreyle kurdukları etkileşimden söz etmektedir. Yani, sosyal etkileşimin bilişsel gelişimdeki önemini vurgulamıştır. Bu nedenle, Vygotsky’nin kuramı, sosyo-kültürel kuram olarak adlandırılmaktadır.

37. SORU: Yakınsak gelişim alanı nedir?

CEVAP: Yakınsak gelişim alanı, çocuğun kendi başınayken yapamayacağı kadar zor bir bilişsel işi, yetişkin ya da becerikli bir akran desteğiyle yapabilesidir.

38. SORU: Bilgi işleme yaklaşımının odaklandığı temel beceriler nelerdir?

CEVAP: Bilgi işleme yaklaşımının odaklandığı temel beceriler, dikkat, bellek, düşünme ve üstbiliş becerileridir.

39. SORU: Seçici dikkat nedir?

CEVAP: Seçici dikkat, dikkat dağıtıcı uyanları görmezden gelerek dikkati tek bir şey üzerine odaklayabilmek, diğer uyanlardan etkilenmemektir.

40. SORU: Bölünmüş dikkat nedir?

CEVAP: Bölünmüş dikkat özellikle ergenlikten itibaren gelişir ve birden çok şey üzerine odaklanabilme becerisidir.

41. SORU: Bilgi işleme yaklaşımına göre, kaç tür bellek bulunur?

CEVAP: 3

- Duygusal bellek

- Kısa süreli bellek
- Uzun süreli bellek

42. SORU: Üstbilis nedir?

CEVAP: Üstbilis, klasik olarak düşünme hakkında düşünme olarak tanımlanır. Üstbilis, üst düzey bir düşünme becerisidir. Kişinin kendi bilis durumunu fark etmesi ve bunu iyileştirmek için neler yapabileceğini düşünmesini içerir.

43. SORU: Bilis gelişim alanında program hazırlamanın temel amacı nedir?

CEVAP: Bilis gelişim alanında program hazırlamanın temel amacı çocuklar, matematiksel ve bilimsel yeni kavramlar edinirken ya da zaten var olan kavramlarını genişletirken, onlara bilis edinmeleri, biliyi uygulamaları, birleştirmeleri ve değerlendirmeleri için fırsat sunmaktır.

44. SORU: Çocukların matematiksel olarak desteklenmeleri gereken temel alanlar hangileridir?

CEVAP: Matematik Öğretmenleri Ulusal Konsesi (NCTM, 2000) çocukların matematiksel olarak desteklenmeleri gereken temel alanları (1) sayılar ve işlemler, (2) örüntüler, fonksiyonlar ve cebir (3) geometri ve uzamsal algı, (4) ölçü, (5) veri analizi ve olasılık olarak belirlemiştir.

45. SORU: Bilimsel süreç becerileri nelerdir?

CEVAP: Bilimsel süreç becerileri; gözlem yapma, karşılaştırma, sınıflandırma, ölçme ve iletişim becerilerinden oluşmaktadır.

46. SORU: fen ve doğa programlarında çocukların kazanması beklenen becerilerle ilgili hedefler nelerdir?

CEVAP:

- Duyusal yetenekleri kullanarak doğal nesnelere inceleme
- Bilimsel süreci öğrenme (hipoteze bağlı olarak ne olacağına dair kestirimde bulunma, bazı şeylerin neden ortaya çıktığını tahmin etme, deney yapma, deney sonucu hakkında konuşma ve sonuçları belirleme)
- Çeşitli neden-sonuç ilişkilerini ilk elden, aracısız inceleme
- Dünyadaki her şeyin birbiriyle bağlantısını fark etme -Yaşam bilimleri hakkında bilimsel bilis edinme
- Fiziksel bilimler hakkında bilimsel bilis edinme -Yeryüzü ve dünya bilimleri hakkında bilimsel bilis edinme
- Çeşitli bilimsel ekipmanları, araç-gereçleri inceleme (makinelere, mıknatıslara, ölçme araçları gibi)
- Bilimsel araç gereçleri güvenli şekilde kullanma
- Bilimsel olayları, nesnelere ve süreçleri tanımlarken, ölçerken ve isimlendirirken doğru kelimeleri kullanma
- Bilimsel biliyi kaydetme.

47. SORU: İki yaşındaki Ceren'in annesinin saçları uzundur. Arkadaşı Mehmet'in annesinin saçlarını gördüğünde Ceren çokşaşırıştır çünkü Mehmet'in annesinin saçları çok kısadır. Ancak bir süre sonra, duruma alışmıştır. Piaget'nin kuramına göre, Ceren'in anne şemasıyla ilgili hangi bilis süreç gerçekleşmiş olabilir?

CEVAP: Uyumsama

48. SORU: Nisan programına hazırlanan Nedim, sınıfa geldiğinde "üç gündür yağmur yağıyor,

23 Nisan’da yağmur yağabilir” demiştir. Bu durumda, Nedim matematiksel alanlardan hangisiyle ilgili çıkarımda bulunmuştur?

CEVAP: Veri analizi ve olasılık

49. SORU: Çocuğun bir taraftan sizinle konuşup, bir taraftan puzzle oynamaya devam edebilmesi hangi tür dikkatle açıklanır?

CEVAP: Bölünmüş dikkat

50. SORU: Oyuncak arabaları farklı eğilimlerdeki rampalardan aşağı bırakarak, hızları hakkında konuşan çocuklar, fen ve doğa programının hangi alanıyla ilgili deneyim edinmektedirler?

CEVAP: Fizik bilimi

51. SORU: Bilgi-işlem yaklaşımının ele aldığı bilişsel süreçler nelerdir?

CEVAP:

- Dikkat
- Bellek
- Düşünme
- Üstbilis

52. SORU: Çocuğun düşündüğünü fark etmesi ve düşünceleri üzerine düşünmesi hangi kavram ile açıklanır?

CEVAP: Üstbilis

53. SORU: Bilişsel öğrenme kuramı nedir?

CEVAP: Kuram, bilişsel gelişim dönemleri ile dil becerilerinin ortaya çıkışı arasındaki ilişkileri incelemektedir. Bu görüşe göre dil, bilişsel bir beceri olup bilişsel gelişimle ilişkilidir. Piaget’in ortaya koyduğu bilişsel kurama göre, bebekler belli dönemlerde belli bilişsel gelişmeler gösterirler ve bu genel bilişsel geli-

şim süreci içinde dili de edinirler. Bu kurama göre, dil edinimi ve dolayısıyla çocuğun dili bilişteki değişmelerle yapılanmaktadır. Bilişsel gelişimin ilerlemesi dil ediniminin hızını da belirlemektedir. Bilişsel kuram, çocuğun iç bilişsel yapılarını ve çocuk-çevre arasındaki etkileşimi birlikte vurgulamaktadır.

54. SORU: “Dil Edinim Aygıtı” nedir?

CEVAP: Çocuklar ve yetişkinler daha önce hiç duymadıkları ve söylemedikleri cümleleri kolayca üretip ve anlayabilmektedirler. Dildeki bu olağan üstü kolaylığı açıklamak için Chomsky, bütün çocukların doğuştan bir yetiye sahip olduklarını savunmaktadır. Chomsky, doğuştan sahip olduğunu iddia ettiği bu yetiyi “Dil Edinim Aygıtı” olarak adlandırmıştır. Buna göre çocuk, dil edinmek üzere programlanmış olarak doğmaktadır.

55. SORU: Dili beynin yapısı işlenmiş benzersiz bir insan başarısı olarak gören doğuştancı görüş kime aittir?

CEVAP: Dilbilimci Naom Chomsky

56. SORU: Bilgi işleme kuramına göre dil gelişimi nasıl olmaktadır?

CEVAP: Bu görüşe göre, çocuğun, doğuştan kurulmuş bir dil sistemi ile doğduğu ve semboller, nesnelere ve sembollerin temsil ettiği düşünceler arasında bağlantılar kurabilecek bir potansiyele sahip olduğu varsayılmaktadır. Çocuk çevreden gelen dil kurallarını özümsemekte, özümlenen bu bilgi, daha sonra çocuğun dili aktarımında kullanılmak üzere içselleştirilmektedir. Bazı bağlantılar, çocuğun deneyim sıklığına göre ya da fazla tekrarlamaya bağlı olarak sabit hale gelmektedir.

57. SORU: Nöro-dilbilim nedir?

CEVAP: Nöro-dilbilim, dilsel edincin neleri içerdiği, dilsel edincin beyinde nasıl temsil edildiği, konuşma, okuma, işitme ve kavrama gibi diğer alt sistemleriyle nasıl etkileşimde bulunduğu, beynin bilgiyi nasıl depoladığı ve depolanmış bilgiye nasıl ulaştığı ile ilgilenmektedir. Ayrıca beynin hangi bölgelerinin dilden sorumlu olduğunu; nöral yapı ve süreçlerin bellek ve dikkat arasındaki ilişkinin tanımlanması; dil bozukluklarının temelinde yatan nedenlerin ortaya koyulması, tedavisi ve bu sorunların hangi beyin mekanizmasından kaynaklandığını açıklamaya çalışmaktadır.

58. SORU: İnsandaki dille ilgili beyin lobu hangisidir?

CEVAP: İnsandaki dille ilgili bilgi deposunun genetik temeli, beynin dil işlemciliği üzerine uzmanlaşmış olan fizyolojik yarım küresi yani beynin sol lobudur. Dil ve konuşma alanları sol yarım kürededir. Burada meydana gelecek olan herhangi bir hasar, dil ve konuşma sorununa yol açmaktadır. Sol lobda bulunan "Broca" alanı insanların konuşmasını, "Wernicke" alanı ise kişinin söyleneni anlamasını sağlar.

59. SORU: Dilin beş sistemi (bileşeni) nelerdir?

CEVAP:

- Fonoloji (Ses Bilgisi)
- Morfoloji (Biçim Bilgisi)
- Syntax (Söz Dizimi, Cümle Bilgisi)
- Semantik (Anlam Bilgisi)
- Pragmatik (Kullanım Bilgisi)

60. SORU: Fonoloji (ses bilgisi) nedir?

CEVAP: Fonoloji (ses bilgisi) dilin seslerine ilişkin sistemdir. Ses bilimi, yeryüzündeki tüm dillerde kullanılan konuşma seslerinin dizisel

ve dizimsel ilişkisini belirleyen kuralları doğal özellikleri içinde inceleyen bilim dalıdır.

61. SORU: Konuşma dilinin gelişim dönemleri nelerdir?

CEVAP: Alan yazında konuşma dilinin gelişimi kendi içinde alt dönemlere ayrılan dört ana evrede incelenmektedir. Ses bilgisi gelişiminde de bu evrelerin her biri önemlidir.

- Söz öncesi iletişim evresi (0-12 ay)
- Sözcük öğrenme evresi (12-24 ay)
- Kural öğrenme evresi (24 ay- 5 yaş)
- Sesbilgisel farkındalık ve okuryazarlık evresi (5 yaş ve ergenlik).

62. SORU: Kural öğrenme evresi nedir?

CEVAP: Kural öğrenme evresinde (2-5 yaş arası) ses bilgisel stratejilerin daha net ortaya çıktığı görülür. Yaklaşık ikinci yılın ortasında, heceleri ve sözcükleri söylemekten, bir sözcük içinde her bireysel sesi söylemeye geçerler. Bu nedenle bu evreye fonomik gelişim evresi adı da verilmektedir.

63. SORU: Morfoloji nedir?

CEVAP: Morfoloji (biçim bilgisi), sözcüklerin iç yapısı ve biçimleri ile ilgidir. Bir başka tanıma göre biçim bilim sözcüklerdeki kök ve ekleri, bunların kurallı düzenleniş biçimleri ile türetişlerindeki özellikleri kapsamaktadır.

64. SORU: Ana dili Türkçe olan çocuklar çekim eklerinin dildeki yerini kaçınıcı aylarda fark ederler?

CEVAP: 15 ve 18. aylar

65. SORU: Çocuklar geçmiş zaman eklerini hangi aylarda edinirler?

CEVAP: Ana dili Türkçe olan çocuklarda geçmiş zaman ekleri 19. ayda duyulursa da bu eklerin tam anlamı ile edinimi 21. ayda görülmektedir.

66. SORU: Syntax nedir?

CEVAP: Syntax (söz dizimi, cümle bilgisi), sözcüklerin cümle içerisine yerleştirme sistemidir. Türkçede genel söz dizimsel yapı” özne-nesne-yüklem” şeklinde sıralanmaktadır. Örneğin, 15 aylık bir erkek çocuk, mama sandalyesinde yemekten sonra, ıslak bezlerle oynamaktadır, bir süre sonra annesine seslenir, “beji, beji beji, ika, ika, ika vey, vey vey” burada çocuk fonolojik hatalar yapmış olsa bile Türkçedeki sözdizimi kuralını kavramış ve “bezi yıka/ver” nesne-yüklem sıralamasını oluşturmuştur.

67. SORU: Semantik nedir?

CEVAP: Semantik (anlam bilgisi)sistem çocukların sözcüklerin anlamını öğrenme sürecidir. Başlangıçta, çok sık tekrarlanan kelimeler, temsil ettikleri nesnelere aynı anda ortamda mevcut ise bebek için anlam kazanır.

68. SORU: Çocuğun terimin bildirdiği anlamdan daha dar sınırlı nesnelere sınıflandırma yapmasına ne ad verilir?

CEVAP: “Anlam daralması”

69. SORU: Pragmatik (kullanım bilgisi) sistem nedir?

CEVAP: Pragmatik (kullanım bilgisi) sistem dilin özel yada kültürel durumlara uygulanmasını işaret etmektedir. Okulda yakın çevredeki sosyal etkileşim, kabul edilmiş iletişim kurallarının belirlenmesine yardım eder. Çocuklar, ebeveynlerinden, okuldan ve büyük kardeşle-

ri tarafından öğretilen kuralları sezgisel olarak benimser. Böylece o kültüre ait iletişim kuralları, hitap şekilleri, nezaket kuralları çocuk tarafından özümsemiş olur.

70. SORU: Okur-yazarlığın evreleri nelerdir?

CEVAP: Okur-yazarlığın beş genel evreye ayrıldığını göstermektedir. İlk evre erken kendiliğinden gelişen okur yazarlık evresi olarak adlandırılmaktadır. İkinci evrede çocuk kendiliğinden gelişen okur yazarlık evresindedir ve sözel dilin standart örüntülerini kavramıştır, harfleri biçimsel olarak yazabilir yada isminin harflerini yazabilir. Okumaya ve yazmaya başlama aşaması ise üçüncü evreyi oluşturmaktadır. Dördüncü evrede çocukların çoğu ikinci sınıfın sonunda neredeyse tamamen akıcı okumaya başlar. Son olarak dördüncü sınıf civarında çocuklar akıcı okuma ve yazma evresine ulaşır.

71. SORU: Çocuklarda iletişim becerilerinin gelişiminin en aktif olduğu dönem hangisidir?

CEVAP: Üç -altı yaş arası

72. SORU: Dil programlarında yer alan temel beceriler nelerdir?

CEVAP: Dil programlarında geleneksel olarak okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileri olarak dört temel beceri üzerinde durulur.

73. SORU: Konuşma becerilerinin desteklenmesi için dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

CEVAP:

- Her bir gelişim düzeyindeki çocuk kendini serbestçe ifade etmelidir. Çocukların iletişim kurma istekleri teşvik edilmeli, kabul edilmeli ve saygı duyulmalıdır.

- Çocukların sözcükleri doğru telaffuz etmeleri için teşvik edilmelidir.
- Çocukların konuşma için söz varlığını geliştirmesi konusunda desteklenmelidir.
- Çocukların gelişimleri sırasında uygun evrede tam bircümle ile konuşmaları için teşvik edilmeleri gerekmektedir.
- Çocukların sıfat, zarf, yer bildiren ekler, bağlı cümlecikler, geçmiş zaman, iyelik ekleri gibi, çeşitli dilbilgisi yapılarını kullanmaları için fırsatlarverilmelidir.
- Çocuklar başkaları ile anlaşılır şekilde konuşmaları için teşvik edilmelidir.

74. SORU: Yazma becerisi aşamaları nelerdir?

CEVAP: Yazma ses öncesi aşama, fonemik aşama, geçiş ve geleneksel yazı evresine doğru ilerleme gösterir.

75. SORU: "Ses öncesi" aşama nedir?

CEVAP: "Ses öncesi" aşama, tüm hikayeleri temsil eden, belki de karalanmış rastgele harfler içerir. Bu evrede seçilen harflerin hikayedeki gerçek seslerle hiçbir ilişki bulunmamaktadır.

76. SORU: Hangi yazma aşamasında çocuklar hikayenin sözcüklerinin seslerini çıkaran harfler kullanılarak yazılması gerektiğini anlamaya başlarlar?

CEVAP: Fonemik

77. SORU: Yazı farkındalığı nedir?

CEVAP: Çocukların okumaya giriş için okumanın amacını anlamaları gerekir. Aynı zamanda sayfaların üzerinde neden o garip işaretlerin olduğunu anlamaya çalışırlar, bu bilgiye "yazı farkındalığı" denir.

78. SORU: Bütün çocukların dil öğrenmek için doğuştan bir yetiye sahip olduklarını ve bir donanımla dünyaya geldiklerini, doğuştan gelen donanıma "Evrensel Dil Bilgisi" adını veren bilim adamı kimdir?

CEVAP: Chomsky

79. SORU: Dilin çevreden bağımsız olarak öğrenilemeyeceğini ve dil ediniminin toplumsal etkileşim sonucunda gerçekleştiğini savunan bilim adamı kimdir?

CEVAP: Vygotsky

80. SORU: Beyinde insanların konuşmasını, söylenenin anlamasını sağlayan alanlar hangileridir?

CEVAP: Broca-Wernicke-sol yarımküre

81. SORU: Sözcüklerin iç yapısı .sözcüklerdeki kök ve ekleri, bunların kurallı düzenleniş biçimleri ile türetilişlerindeki özellikleri kapsayan dil sistemi hangisidir?

CEVAP: Biçim bilgisi

82. SORU: Bir çocuğun kendi diline özgü sesler arasındaki bağlantıları ve sözel dildeki seslerin yazı dilinde nasıl temsil edildiğini kavramış olan bir çocuk hangi ses bilgilere evrede olabilir?

CEVAP: Ses bilgilere farkındalık evresi

83. SORU: Bir çocuk "ver top bana" cümlesini kurmuşsa hangi dil isteminde hata yapıyor?

CEVAP: Dizim bilgisi

84. SORU: “Görsel materyalleri okur” kazanımı hangi alana ait bir kazanımdır?

CEVAP: Erken okuryazarlık

85. SORU: “Konuşurken dilbilgisi yapılarını kullanır” hangi alana ait bir kazanımdır?

CEVAP: Biçim bilgisi

86. SORU: “Çocuğun sözel dilinin geliştiği ve en azından okumanın amacı hakkında temel anlayışının olduğu, resim yaparak yazdığı” okuryazarlık evresi hangisidir?

CEVAP: Erken kendiliğinden gelişen okuma evresi

87. SORU: Bağlanma kuramı nedir?

CEVAP: Bağlanma kuramına göre, bağlanma yaşama uyum sağlamaya yarayan bir beceridir çünkü bu beceri sayesinde birey bebekken hayatta kalma şansını arttırır. Bağlanma sayesinde, bebek bakım ve güvenlik ihtiyaçlarını garanti altına alır, ebeveyni yakınında tutar; böylece dışarıdan gelebilecek tehlikelerden korunarak hayatını güven içinde devam ettirebilir.

88. SORU: Bağlanma kuramına göre, bağlanma türleri nelerdir?

CEVAP: Bağlanma kuramına göre, bağlanma güvenli bağlanma ya da güvensiz bağlanma olarak gerçekleşebilir.

89. SORU: Güvensiz bağlanma kaç farklı şekilde ortaya çıkar?

CEVAP: Güvensiz bağlanma üç farklı şekilde ortaya çıkar: kaçınmacı/kaçıngan bağlanma, kararsız/direnışçi bağlanma ve yönelim sorunlu bağlanma.

90. SORU: Kararsız/direnışçi bağlanma nedir?

CEVAP: Kararsız/direnışçi bağlanan çocuklar en duygusal tiplerdir. Ayrılık durumunda çok ciddi tepki gösterirler ancak yeniden birleşme gerçekleştiğinde öfkeli ve kaygılı görünürler. Bağlanma sistemlerinin aşırı uyarılmış olması sebebiyle, birleşme zamanında sakinleşmez, rahatlatılmayı reddeder, öfkeli davranış sergilerler. Ebeveyne bir yandan tutunmaya çalışıp kucakta kalırken, aynı zamanda uzaklaşmaya çalışır, ebeveyni iter hatta vurabilirler.

91. SORU: Güvensiz bağlanan çocuklar içinde, ayrılık durumunda en az stres ve kaygı gösteren grup hangisidir?

CEVAP: Kaçıngan bağlanan çocuklar

92. SORU: Psikoseksüel gelişim kuramı evreleri nelerdir?

CEVAP: Psikoseksüel gelişim kuramına göre, bireyler sosyal ve duygusal gelişimleri sürecinde beş evreden geçerler. Bu evreler: oral, anal, fallik, latent (gizil) ve genital evrelerdir.

93. SORU: Oral dönem nedir?

CEVAP: Oral dönem, ilk 18 ayı kapsar. Bu dönemde temel haz kaynağı ağız ve çevresidir. Bebek, çiğneme, emme ve ısırma gibi yollarla haz arar.

94. SORU: Anal dönem nedir?

CEVAP: Anal dönem on sekizinci aydan itibaren üç yaşa kadar devam eder. Çocuğun temel haz bölgesi anüs ve çevresidir. Çocuk anüs ve boşaltım işlemiyle haz arayışındadır.

95. SORU: Fallik dönem nedir?

CEVAP: Üçüncü dönem olan fallik dönem, üç-altı yaş arasını kapsar. Bu dönemde çocuğun haz arayışı genital bölgesine odaklanmıştır. Karşı cinsten olan ebeveynine karşı duygu beslediğinden hemcins ebeveyniyle rekabet içindedir.

96. SORU: Latent dönem nedir?

CEVAP: Fallik dönemden sonra, latent dönem başlar. Bu dönem altı yaştan ergenliğe kadar devam eder. Çocuk cinsel düşüncelerini bastırarak cinsellik içermeyen faaliyetlere yönelir.

97. SORU: Psikoseksüel gelişim kuramı kime aittir?

CEVAP: Freud

98. SORU: Psikososyal gelişim kuramı kime aittir?

CEVAP: Erik Erikson

99. SORU: Psikososyal gelişim kuramı nedir?

CEVAP: Psikososyal gelişim kuramına göre bireyler sosyal ihtiyaçlarıyla ilgili arzularını karşılamayı hedefledikleri sekiz farklı gelişim evresinden geçerler. Bu sekiz evrenin her birinde çözülmesi gereken bir kriz söz konusudur. Evrelerdeki krizler sırasıyla güven, bağımsızlık, girişimcilik, çalışkanlık, kimlik, yakınlık, üretkenlik ve benlik bütünlüğü ile ilgilidir.

100. SORU: Sosyal bilişsel kuram nedir?

CEVAP: Sosyal bilişsel kuram, sosyal becerilerin gelişiminde gözlemin, taklidin ve öz-ödül mekanizmalarının önemini vurgular. Bu kurama göre, kişinin sosyal becerileri öğrenmesinde, gözlenebilir şekilde bir davranışı yapıp yapmaması ya da dışarıdan gelecek ödül ve

taltifleri alması şart değildir çünkü davranışların büyük kısmı kişinin kendi kendini motive etmesiyle veya içsel olarak ortaya çıkar. Sosyal bilişsel kuram, bireylerin sosyal etkileşimlerde ve sosyal durumlarda gözledikleri davranışları model alarak ya da taklit ederek öğrendiğini vurgulamaktadır. Bu kurama göre, çocuklar ebeveynlerinin, öğretmenlerinin ve akranlarının sosyal davranışlarını gözlemleyip taklit ederek sosyal beceriler geliştirirler.

101. SORU: Çocukların duygusal gelişimi kaçaya ayrılır?

CEVAP: Çocukların duygusal gelişimi genel olarak üç temel alana ayrılabilir. Bunlar: duyguları tanımak, duyguları anlamak ve duyguları kontrol etmektir.

102. SORU: Temel duygular nelerdir?

CEVAP: Temel duygular, mutluluk, üzüntü, şaşkınlık, kaygı, öfke ve korku gibi basit duygulardır.

103. SORU: Karmaşık duygular nelerdir?

CEVAP: Karmaşık duygular kişinin kendi durumunun farkına varmasını gerektiren, yani bilişsel boyutu olan duygulardır. Dolayısıyla bu duygular öz-bilinçli duygular olarak da adlandırılmaktadır çünkü bireyin benlik algısına yönelik taltif ya da zarar içerir. Gurur, kıskançlık, suçluluk ve utanç gibi duygular karmaşık duygulara örnektir.

104. SORU: İçsel çalışma modeli nedir?

CEVAP: Çocuklar bağlanma sürecindeki ilk deneyimlerini zihinlerine kaydeder ve daha sonra bunları kendileri ve diğer insanlar için "içsel çalışma modeli" olarak kullanırlar. İçsel çalışma modeli, çocuğun insanlarla etkileşim-

de kullandığı hazır şablonlar gibidir. Bakım verenin tutumları olumlu ve sevecen ise çocuk kendisiyle ilgili olumlu bir içsel çalışma modeline sahip olur. Bütün ilişkilerinde kendinin değerli olduğu düşüncesiyle hareket eder.

105. SORU: Benlik nedir?

CEVAP: Benlik kavramı, çocuğun “ben kimim?” sorusuna verdiği cevaptır. Kişinin kendisini tanımlarken kullandığı özelliklerin bütünü benlik-kavramını oluşturur; dolayısıyla bireyi diğer insanlardan ayıran tutum, davranış ve değerlerin tamamı benlik kavramıyla ilgilidir.

106. SORU: Benlik algısı nedir?

CEVAP: Benlik algısı yavaş yavaş bebeklikte ortaya çıkmaya başlar. Örneğin, ilk kez ellerimizi gördüğümüzde bize ait olduklarını bilmiyorduk ancak zamanla ellerimizin bize ait olduğunu ve çevremizdeki diğer her şeyden ayrı, farklı olduğumuzu fark ettik. Bu noktada benlik algısının başlangıç noktası kişinin kendi kendinin farkına varmasıdır.

107. SORU: Benlik saygısı nedir?

CEVAP: Benlik saygısı kişinin kendi değeriyle ilgili yaptığı genel değerlendirmedir. Bu değerlendirmeler, benliğin farklı boyutlarına yönelik olumlu ya da olumsuz düşünceler içerebilir.

108. SORU: Prososyal davranış nedir?

CEVAP: Prososyal davranışlar, ödüllendirmeyi beklemeksizin, hatta bazen kendi zararına olmasına rağmen bir başkasına yapılan iyilik ya da yardım davranışlarıdır. Stres altındaki bir kişiyi rahatlatmaya çalışmak, paylaşmak

veya işbirliği yapmak, insanlara hoş şeyler söyleyerek iyi hissetmelerini sağlamak prososyal davranışlara örnektir.

109. SORU: Prososyal davranışların ilişkili olduğu beceriler nelerdir?

CEVAP: Prososyal davranışlar iki önemli beceriyle yakından ilişkilidir. Bunlar, empati ve perspektif almadır.

110. SORU: Empati nedir?

CEVAP: Empati, başkalarının duygularına karşı hassasiyet gösterme ve başkalarının duygularını deneyimleme/hissetme olarak tanımlanabilir.

111. SORU: Akran nedir?

CEVAP: Akran, çocukla hemen hemen aynı yaş grubunda ve benzer sosyal pozisyonundaki çocukları tanımlamak için kullanılan bir kelimedir.

112. SORU: Akranların çocuğun gelişimine olan etkileri nelerdir?

CEVAP:

- Akranlar duygusal destek sağlar. Örneğin yabancı bir ortamda akranıyla olan çocuk duygusal açıdan kendini rahatlamış hisseder.
- Akranlar sosyal becerilerin denenmesine ve pratik edilmesine fırsat tanır. Örneğin, çocuk, akranla birlikteyken perspektif alma, öz-düzenleme ve çatışma çözme becerilerini deneyebilir.
- Akranlar birbirlerini sosyalleştirirler. Birbirlerine rol model olurlar, sosyal ortamlarda nelerin nasıl yapılabileceğini birbirlerine öğretirler.
- Akranlar kimlik algısı oluşturmaya destek olurlar.

- Yaşamlarını anlamak konusunda akranlar birbirlerine yardımcı olur.

113. SORU: Arkadaşlığı akran ilişkisinden ayıran özellikler nelerdir?

CEVAP: Arkadaşlığı akran ilişkisinden ayıran dört temel özellik bulunur;

- Arkadaşlık gönüllü bir ilişkidir. Çocuklar akranlarıyla rastgele zaman geçirirler. Örneğin, aynı okul servisinde ya da sınıfta olmak akran ilişkisi kurmak için yeterlidir. Ancak, arkadaşlık seçilerek belirlenir. Çocuklar arkadaşlarını seçtikleri gibi arkadaşlıklarının devam etmesi için çaba da sarf ederler.
- Arkadaşlıklar ortak rutinlerden güçlenir. Arkadaşlar beraberce yapabilecekleri, keyif alabilecekleri etkinliklere katılmak isterler. Böylece, ortak konular hakkında konuşabilirler.
- Arkadaşlıklar karşılıklı ilişkilere sahiptir. Arkadaşlar, arkadaşlık ilişkisinde birbirlerine denk statüdedirler.
- Arkadaşlıklar düzenli ve güvenilir destek kaynaklarıdır. Zor zamanlarda birbirlerine destek olurlar, sorunlara beraberce çözüm bulmaya çalışırlar.

114. SORU: Bebeklerde temel duygu gelişim yolları nelerdir?

CEVAP: Bebeklerde temel duygular iki yolla gelişmektedir. Bunlardan birincisi sevimli gelen şeylere karşılık duyulan mutluluk ve haz, ikincisi ise hoş gitmeyen şeylere karşı gösterilen geri çekilme ve huysuzluk davranışlarıdır; yani zevk ve acı duygularıdır.

115. SORU: Bebekler kaçınıcı ayda öz-farkındalık geliştirirler?

CEVAP: 15. ay

116. SORU: Sosyal ve duygusal gelişimi destekleyecek ortamlarda hangi özelliklerin bulunması önemlidir?

CEVAP:

- Küçük grup çalışmalarına izin verecek materyaller sunulması ve ortam düzenlemesinin buna uygun gerçekleştirilmesi
- Estetik açıdan cazip olması
- Çocukların yalnız kalabileceği ve diğer çocuklarla beraber olabilecekleri alanların bulunması
- Sınıftaki çeşitliliği ve farklılıklara saygıyı yansıtacak düzenlemelerin yapılmış olması
- Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanların bulunması

117. SORU: Duygusal gelişime yönelik hazırlanan programlarda odaklanılan beceriler nelerdir?

CEVAP:

- Duyguları tanıma, kabul etme ve duygular hakkında konuşma
- Duygular ve sosyal davranışlar arasında ilişki olduğunu fark etme
- Duygularla ilgili durumlarda eyleme geçme, örneğin korkutucu bir TV programını kapatma
- Başkalarının duygularına ve ihtiyaçlarına karşı hassas olma

118. SORU: Önyargı nedir?

CEVAP: Önyargı, bir kişiye ya da gruba haksız şekilde muamele edilmesine sebep olan her tür tutum, inanç veya duygudur.

119. SORU: Çocuklarda kültürel farkındalık oluşturup farklılıklara saygı uyandırmak için başvurulan stratejiler nelerdir?

CEVAP:

- Çocuklarda öz-farkındalığı destekleyecek etkinlikleri teşvik etmek, çocukların birbirlerinin duygularını ve yetkinliklerini fark etmelerini sağlayacak etkinliklere yer vermek
- Hayatlarımızın birbirine nasıl benzediğini ve ne yönden farklılaştığı konusunda çocuklarla sohbet etmek
- Diğer insanların bizden farklı duygu ve düşüncelere sahip olabileceklerini ve bunun normal olduğunu kabullenmek konusunda çocukları teşvik etmek
- Farklı giyim, konuşma, müzik ve yiyecekleri tanıma ve bunlar hakkında konuşma fırsatı sunmak
- Çocukların, öğretmenlerin ve ailelerinin fotoğraflarını sınıfta bulundurmak, böylece her çocuğun aile kültürünün ve farklılıklarının benimsenmesini sağlamak.

120. SORU: Öğretmenler, farklılıklarına rağmen her çocuğun kendini değerli hissetmesi, öz-farkındalık ve öz-saygı geliştirmesi için ne tür bir program tasarlamalıdır?

CEVAP: Önyargı-karşıtı program

121. SORU: Bir arkadaşını bir başka arkadaşına vururken gözlemleyen Ali, mahalledeki arkadaşlarıyla yaşadığı bir anlaşmazlıkta saldırganlığa başvurarak arkadaşına vurmuştur. Ali'nin bu davranışını en iyi açıklayan kuram hangisidir?

CEVAP: Sosyal bilişsel kuram

122. SORU: Psikoseksüel gelişim kuramına göre, çocukların kişilik gelişiminde 1.5 yaşa kadar devam eden aşamaya ne ad verilir?

CEVAP: Oral dönem

123. SORU: Fiziksel gelişim nedir?

CEVAP: Fiziksel gelişim, bireyin bedeninde (örn. iskelet ve kas sistemi), beyinde ve motor becerilerinde (hareketle ilgili beceriler) gerçekleşen değişimi ve büyümeyi ifade etmektedir.

124. SORU: Motor/psikomotor gelişim nedir?

CEVAP: Bireyin bedenini koordineli bir şekilde hareket ettirebilme becerisi.

125. SORU: Lokomotor hareket nedir?

CEVAP: Vücudun bir yerden başka bir yere geçmesine sebep olan her tür hareket lokomotor hareket olarak tanımlanabilir. Lokomotor hareketler; emekleme, yürüme, kayma, tırmanma, koşma, hoplama, zıplama, sıçrayarak koşma fırlatma ve tutma gibi hareketleri içerir.

126. SORU: Nonlokomotor hareket nedir?

CEVAP: Nonlokomotor hareketler ise ayağın ya bedeninin yerde sabit kaldığı ancak vücudun parçalarının hareket ettirildiği hareketlerdir. Otururken ya da ayakta iken fakat yer değiştirmeden yapılan esneme, eğilme, sallanma ve el çırpma gibi hareketler nonlokomotor hareketlere örnek gösterilebilir.

127. SORU: İnce motor beceriler (ince kas becerileri) nedir?

CEVAP: Nesnelere döndürmek, kalemle çizgilerin üzerinden gitmek, düğme iliklemek ve çözmek; fermuar açıp kapatmak; küçük parçalı legolarla oynamak; kaşık, çatal, bıçak kullanmak; marangozluk ve tamir aletleri kullanmak; sıvıları bir kaptan diğerine doldurup boşaltmak ince motor becerilere örnektir

128. SORU: Çocukların yukarı, aşağı, ileri, geri ve son olarak yanlara doğru kavramlarını anlamaları ve bu şekilde hareket edebilmelerine ne ad verilir?

CEVAP: Yön farkındalığı

129. SORU: Denge becerisi kaç türdür?

CEVAP: 2

- Statik denge
- Dinamik denge

130. SORU: Statik denge nedir?

CEVAP: Statik denge, parmak ucunda ya da tek ayak üzerinde dururken sağlanan dengeyle ilgilidir.

131. SORU: Dinamik denge nedir?

CEVAP: Dinamik denge ise ince bir tahta üzerinde yürürken, bir nesneyi taşıırken ya da tutarken veya sallanıp-yuvarlanırken sağlanan dengeyle ilgilidir.

132. SORU: Psikomotor gelişim dönemleri nedir?

CEVAP: Çocukluk döneminde psikomotor gelişim dört temel dönemden geçmektedir. Bunlar: refleksif hareket dönemi, ilkel hareket dönemi, temel hareket dönemi ve sporla ilişkili hareket dönemidir.

133. SORU: Refleksif hareketler dönemi nedir?

CEVAP: Refleksif hareketler döneminde, çocuk istemsiz motor tepkiler ve sürekli tekrar eden davranışlar gösterir. Bu dönem anne karnındaki üçüncü aydan başlayıp, doğum sonrası yaklaşık bir yaşa kadar devam eder.

134. SORU: İlkel hareketler dönemi nedir?

CEVAP: İlkel hareketler, doğumdan iki yaşa kadar süren dönemi tanımlar. İlkel hareketler reflekslerden sonra başlayan ilk istemli hareketleri tanımlar. Bebeğin olgunlaşması sonucu ortaya çıkan bu hareketler baştan ayağa ve merkezden dışarı doğrudur. Emekleme, yürüme ve amaçlı şekilde nesnelere kavrama ilkel hareketlere örnektir.

135. SORU: Temel hareketler dönemi kaç yaş aralığında görülür?

CEVAP: 2-6 yaş

136. SORU: Motor becerilerin gerçekleşme sıralaması ve zamanlaması hakkında yaklaşımlar nelerdir?

CEVAP: Motor becerilerin gerçekleşme sıralaması ve zamanlaması hakkında üç farklı bakış açısı söz konusudur. Bunlar; olgunlaşmacı, deneyimsel ve dinamik yaklaşımlar olarak adlandırılır.

137. SORU: Olgunlaşmacı yaklaşım nedir?

CEVAP: Olgunlaşmacı yaklaşıma göre, sinirler ve kaslar yaşla birlikte olgunlaştıkça, çocuk zaten genetik olarak hazır olduğu motor hareketlerden sırası ve zamanı gelenleri gerçekleştirmeye başlar.

138. SORU: Deneyimsel yaklaşım nedir?

CEVAP: Deneyimsel yaklaşım olgunlaşmanın etkisini reddetmez ancak motor becerileri pratik etme imkanının da önemli olduğunu vurgular. Yani, çevrenin sunduğu imkanlar doğrultusunda çocuğun motor becerileri kullanma fırsatının olması ve bu konuda teşvik edilmesi önemlidir.

139. SORU: Dinamik yaklaşım nedir?

CEVAP: Dinamik yaklaşım her yeni motor becerinin, daha önceki becerilerin yeniden ve daha komplike şekilde inşa edilmesiyle ortaya çıktığını ifade eder. Dolayısıyla hem olgunlaşmanın hem de deneyimin önemini vurgular. Ancak motor becerilerin genetik olarak kendiliğinden ortaya çıktığı görüşüne katılmaz çünkü dinamik yaklaşıma göre her yeni motor beceri daha önceki pek çok becerinin bir araya getirilmesi ve yeniden düzenlenmesiyle ortaya çıkar.

140. SORU: Nitelikli psikomotor gelişim programlarının amaçları nelerdir?

CEVAP:

- Bedeni kullanmada özgüven kazanma
- Vücut parçalarının yeri hakkında farkındalık geliştirme
- Uzamsal farkındalık geliştirme
- Zamansal farkındalık geliştirme (hız, süre ve ritim gibi)
- Duyusal farkındalık geliştirme ve duyuşal bilgileri hareket sorunlarını çözerken kullanma
- Denge gerektiren çeşitli etkinliklere katılma
- Kaba ve ince motor becerilerin koordineli kullanımını gerektiren etkinliklere katılma
- Esneklikve çeviklik gerektiren hareketlerde bulunma
- Temel motor becerileri geliştirme (hoplama, zıplama, tırmanma, koşma gibi)
- Bilek, el, parmak ve el-göz koordinasyonunu sağlama
- Nesnelere çalışırken beden kontrolünü sağlama
- Yeme-içme, yazı yazma, giyinme ve oyun araç gereçlerini becerikli şekilde kullanma
- Kendinin ve başkalarının bedenine ve yapabildiklerine karşı olumlu tutum geliştirme

- Fiziksel olarak zinde bir hayat sürmeyi sağlayacak fiziksel etkinliklerle ilgili bilgi edinme, tutum ve beceri geliştirme
- Uygun, sağlıklı ve kibar beslenme alışkanlıkları edinme
- İyi ve kötü sağlığı, besinleri ve bir durumun güvenli olup olmadığını ayırt etme.

141. SORU: Psikomotor gelişim programı kapsamında, nitelikli bir ortamın hangi özelliklere sahip olması gerekir?

CEVAP:

- Fiziksel mekân ve materyaller çocukların oyunlarını ve motor becerilerini destekleyecek nitelikte olmalıdır.
- Hem iç hem de dış mekân eğlenceli oyun faaliyetlerine uygun şekilde tasarlanmalıdır.
- Hem iç hem de dış mekânda kaba motor ve ince motor becerilerin gelişimine yönelik çocuk boyuna uygun materyaller bulunmalıdır.
- Ortam ve materyaller çocukların ilgi alanlarına, geçmişlerine ve mevcut becerilerine uygun olmalıdır. Ortam, çocukların aile kültürlerine, geleneklerine uygun şekilde tasarlanmalıdır.
- Hem iç hem de dış mekânın hareket etkinlikleri için güvenliği sağlanmış olmalıdır. Oyun alanlarında bulunan tırmanma, sallanma ve kayma araç gereçleri güvenlik açısından sık sık kontrol edilmelidir.

142. SORU: Kolların ve bacakların uzaması öncelikle hangi gelişim alanındaki değişimi ifade eder?

CEVAP: Fiziksel gelişim

143. SORU: Çocuğun desteksiz oturması hangi tür harekete örnektir?

CEVAP: Nonlokomotor hareket

144. SORU: Çocukların hareket etkinliğine karşı motivasyonlarını arttırmak, etkinliği daha heyecanlı ve eğlenceli hale getirmek için öğretmenin yapması gereken temel şey nedir?

CEVAP: Model olma

145. SORU: Bir hareket etkinliği sırasında yönerge olarak “geriye doğru adım atın” demenize rağmen, çocuklardan bazılarının ileri doğru adım attıklarını, bazılarının ise yerlerinde kalıp diğerlerine bakarak ne yapacaklarına karar vermeye çatişıklarını gözlemlediniz. Böyle birdurumda bu çocukların öncelikle hangi psikomotor becerilerinin geliştirilmeye ihtiyacı olduğunu düşünürsünüz?

CEVAP: Yön farkındalığı

146. SORU: Tek ayak üzerinde durmaya da ince tahta üzerinde yürüme gibi denge gerektiren hareketler hangi psikomotor gelişim evresinde yapılabilir?

CEVAP: Temel hareket

147. SORU: İnsan yapımı sanatı ya da doğadaki güzellikleri fark edebilme ve bunlara hassasiyet göstererek tepki verme olarak tanımlanan kavram nedir?

CEVAP: Estetik

148. SORU: Sanat nedir?

CEVAP: Sanat, hem yaratıcı çalışmalarını hem de yaratıcı çalışma yapma sürecini ifade eder.

149. SORU: Sanat türleri nelerdir?

CEVAP: Genel olarak dört tür sanattan sözü edilebilir. Bunlar: görsel sanatlar (resim, heykel vb.), performans sanatları (şarkı söyleme,

dans etme, enstrüman çalma gibi), kullanılabilir sanatlar (seramik yapımı, dikiş, takım tasarımı gibi) ve yazınsal/edebi sanatlardır (hiyaye, şiir oluşturma gibi).

150. SORU: Yaratıcılık nedir?

CEVAP: Yaratıcılık -sanat bağlamında- farklı ve daha önce yapılmamış bir şey yapmak olarak tanımlanır.

151. SORU: Erken çocukluk döneminde sanatın önemi nedir?

CEVAP: Sanat küçük çocukların eğitiminde önemlidir çünkü sanat çocukların farklı şekillerde bilme ve öğrenme yöntemlerini destekler. Her çocuğun kendine ait, özgün bir öğrenme yöntemi vardır. İşte sanat, çocuklardaki bu özgün öğrenme yöntemlerini destekler. İkincisi sanat çocukların duygu, düşünce ve algılarını açıklamalarını, ifade etmelerini kolaylaştırır. Onları bu konuda cesaretlendirir. Üçüncüsü, sanat çocuklara yaratıcı, hayali ve esnek düşünme becerilerini kullanma/geliştirme fırsatını verir. Son olarak da farklı kültürleri anlamasını kolaylaştırır.

152. SORU: Okul öncesi dönemde sanat çalışmalarını nelerdir?

CEVAP: Okul öncesi dönemde sanat çalışmalarını dört farklı alanda incelenebilir. Bunlar, görsel sanatlar, müzik, drama ve yaratıcı hareket/dans faaliyetleridir.

153. SORU: Okul öncesi dönemde görsel sanatların kapsamını nedir?

CEVAP: Görsel sanatlar, çocuğun çizim yapma boyama, heykel oluşturma, iki ya da üç boyutlu kolaj yapma çalışmalarını kapsamaktadır. Okul öncesi dönemde görsel sanatlar da-

ha çok süreç odaklıdır yani sonuçta çıkan ürüne odaklanılmaz. Daha çok çocuğun farklı materyalleri keşfetmesi ve bu materyallerle sanatı deneyimlemesi önemlidir.

154. SORU: Çocuklarda drama eğitiminin amacı nedir?

CEVAP: Dramada temel amaç, çocukların hayal gücünü harekete geçirmektir.

155. SORU: Okul öncesi dönemde çocukların sanatsal beceri aşamaları nelerdir?

CEVAP: Bu aşamalar; tesadüfi karalamalar, kontrollü karalamalar, isimlendirilmiş karalamalar, erken temsil ve şema öncesi dönemdir.

156. SORU: İsimlendirilmiş karalama dönemi nedir?

CEVAP: İsimlendirilmiş karalama döneminde, çocuklar zihinlerindeki şeyi çizmeye çalışırlar. Çocuğun çizdiği şey genelde çevresinde görüldüğü bir şeyin sembolüdür.

157. SORU: “Bu aşamada çocukların çizdiği nesnelere gerçeğe daha çok benzer. Çizimlerde büyüklük küçüklük çocuğun ilgisine göre değişir, çocuk kendi için en önemli olan şeyi en büyük çizme eğilimi gösterir.” Tanımı verilen sanatsal beceri aşaması hangisidir?

CEVAP: Erken dönem temsil aşaması

158. SORU: Okul öncesi dönemde sanata yönelik programın özellikleri ne olmalıdır?

CEVAP: Sanata yönelik programda üç şey önemlidir: (1) sanatın duygu ve düşünceleri ifade etmeye aracı olması (2) sosyal bir etkinlik olması (3) tekniklerinin bulunması.

159. SORU: Sanata yönelik programların çocuklarda geliştirmeyi hedeflediği beceriler nelerdir?

CEVAP:

- Doğal güzellikten ve duyuşal deneyimlerden zevk alma
- Sanatın farklı formlarıyla tanışma ve yakınlaşma (görsel sanat, müzik, dans ve drama)
- Sanatta farklı materyalleri, teknikleri ve araç gereçleri kullanma
- Görsel sanatın temel bileşenlerini fark etme (çizgi, desen, kompozisyon vb.)
- Müziğin temel bileşenlerini fark etme (melodi, ritim, tempo vb.)
- Estetik deneyimler hakkında konuşma
- Sanat, müzik, dans ve drama etkinliklerinde diğer insanlarla birlikte çalışma
- Sanatı, bir iletişim yöntemi olarak kullanma
- Okulun estetik ortamına katkı sağlama.

160. SORU: “Çocuklar bu dönemde, sanatı duyuşal ve kinestetik olarak deneyimlerler. Çizimlerinde belli bir amaca odaklanmaz, materyalleri keşfetmeye çalışırlar.”

Yukarıdaki ifade sanatsal gelişim dönemlerinden hangisini tanımlamaktadır?

CEVAP: Tesadüfi karalamalar dönemi

161. SORU: Çocuklar için seçilen sanat materyallerinde öncelikle göz önünde bulundurulması gereken kriter nedir?

CEVAP: Güvenlik

162. SORU: Çocukların resimlerinde kafadan bacaklı insan figürleri hangi dönemde görülür?

CEVAP: İlk temsili formlar dönemi

163. SORU: Sanat çalışmaları sayesinde çocuğun makas kullanma, nesneleri yapıştırma, kalem tutma becerilerinde iyileşme gözlenmesi, sanatın hangi gelişim alanına katkı yaptığını gösterir?

CEVAP: Fiziksel gelişim

ÜNİTE 8 – 14 (FINAL ÇÖZÜMLÜ SORULAR)**1. SORU: Program boyunca düzenli şekilde gerçekleşen organizasyonel olaylara ne ad verilir?**

CEVAP: Rutin

2. SORU: Rutinlerin programlar açısından işlevi nedir?

CEVAP: Her gün tekrar edilen bazı etkinlikler veya olaylar vardır ve bunlar programda süreklilik algısı oluşturarak günlük akışa bir düzen verir. Örneğin, yemek ve atıştırma zamanları, dinlenme zamanları, tuvalet ve toplanma zamanları rutinin parçasıdır.

3. SORU: Okul öncesi öğretim programlarının rutinleri nelerdir?

CEVAP:

- Öz-bakım (yeme, dinlenme/uyuma, giyinme, tuvalet)
- Etkinlikler arası geçiş
- Güne başlama ve bitirme zamanları (okula geliş ve ayrılış)
- Serbestseçim zamanları (Çocukinisiyatifiyle başlatılan etkinlikler)
- Görev tamamlama (Öğretmen rehberliğindeki etkinlikler)
- Sınıf toplama, bahçe düzenleme zamanları.

4. SORU: Rutini okul öncesi eğitim programı için önemli kılan özellikler nelerdir?

CEVAP:

- Rutinler çocuklara bir sonraki adımda ne bekleyecekleri konusunda yardımcı olur. Rutinler sayesinde çocuklar, sınıf ortamında kendilerinden ne beklendiğini anlayabilirler. Bu durum ise sınıfta ortaya çıkabilecek davranış problemlerini azaltır.

- Rutinler güvenlik hissini artırır. Programda tahmin edilebilir ve tutarlı bir rutinin bulunması çocukların rahat hissetmesine yardımcı olur. Özellikle, değişikliğe kolay adapte olmayan çocuklar için değişikliklerin ne zaman olacağını önceden bilmek güvende hissettirir.
- Rutinler çocukların bir işle meşgul olma sürelerini artırır.

5. SORU: Geçiş zamanları eylemleri nelerdir?

CEVAP: Geçiş zamanları genel olarak şu eylemleri içerir;

- Toplanma ve temizlik
- Grup olarak bir alanda toplanma
- Grupça hareketleme
- Okula geliş ve okuldan ayrılış
- Önlenebilir bekleme periyodları (geç kalan servisin beklenmesi gibi).

6. SORU: Büyük grup zamanının amaçları nelerdir?

CEVAP: Öğretmen büyük grup zamanında bütün çocukları bir araya genelde şu amaçlarla getirir;

- Günlük akıştaki geçişleri yapmak için
- Önemli bir misafir tanıştırmak veya önemli bir şey göstermek için
- Yeni fi kirler ortaya atmak, yeni materyaller tanıtmak için
- Şarkı söylemek, dans etmek veya parmak oyunları oynamak için
- Hikâye okumak için
- Çocuklarla etkinlikleri planlamak için
- Gün içinde yaşanan olayları değerlendirmek için
- Grupça bir soruna çözüm bulmak, sorun çözmek için
- Bir çalışmayı ya da başarılı bir işi herkesle paylaşmak için.

7. SORU: Küçük grup zamanlarında yapılabilecek etkinlikler nelerdir?

CEVAP: Çocuklarla küçük grup zamanlarında yapılabilecek etkinliklerden bazıları şunlardır;

- Bir konuyu araştırma ve inceleme
- Sanat çalışmaları yapma
- Sırayla yapılan etkinlikler, oyunlar veya fiziksel gelişim etkinlikleri gerçekleştirme
- Rol oynama
- Sesleri inceleme/erken okuryazarlık çalışmaları yapma
- Matematiksel kavramlara yönelik çalışmalar yapma.

8. SORU: Başarılı bir küçük grup zamanı için dikkat edilmesi gereken ilkeler nelerdir?

CEVAP:

- Küçük grup etkinlik süresi fazla uzun olmamalıdır.
- Öğretmenin materyali kullanması ve çocuklara model olması önemlidir.
- Her çocuğun kullanacağı materyalin hazırlanmış olması gereklidir, her çocuğun kendine ait materyali olmalıdır.
- Öğretmenin her çocuğu gözlemlemesi ve gözlemi doğrultusunda soru sorup yorumda bulunarak etkinliği zenginleştirilmesi gereklidir.
- Çocukların birbirlerini gözlemleyerek ve birbirleriyle konuşarak öğrenme, problem çözme fırsatları olmalıdır.
- Çalışılacak becerilerin etkinlikle tam uyumlu olması, birden çok becerinin (sayı sayma, sınıflandırma, sorun çözme gibi) ele alınması önemlidir.

9. SORU: Küçük grup zamanlarının öğretmen ve çocuklar açısından avantajları nelerdir?

CEVAP:

- Çocukların belli bir beceriyi edinmelerine yardımcı olur (örneğin makasla kesmek)

- Çocukları birbirleriyle sosyal etkileşim kurmaya teşvik eder
- Öğretmene çocuklarla sohbet etme fırsatı verir
- Öğretmene yeni bir oyunu aynı anda birden çok çocuğa öğretme fırsatı verir
- Öğretmene her bir çocuğun gelişimini yakından gözlemleme fırsatı verir
- Gruba üzerinde çalıştıkları projeyi devam ettirme fırsatı verir
- Konuları detaylı ve derinlemesine tartışma, inceleme fırsatı verir
- Bazı deneyimler için yakın gözetim imkanı sağlar (örneğin yemek pişirme, sebze doğrama gibi).

10. SORU: Serbest seçim zamanı nedir?

CEVAP: Serbest seçim zamanları çocukların kendi inisiyatifleriyle başlattıkları etkinliklerdir ve genelde oyun şeklinde gerçekleşir. Özellikle çeşitli ilgi/öğrenme merkezlerinde oyun oynadıkları zaman dilimleri serbest zamana örnektir.

11. SORU: Günlük akış planının gelişimsel açıdan bütün çocuklara uygun olabilmesi için hangi özellikleri taşıması gerekir?

CEVAP:

- Rutin etkinlikler (yemek yeme, dinlenme, tuvalet vb), geçişler ve grup zamanları (bireysel, küçükgrup ve büyükgrup) için vakit ayrılmıştır.
- Sessiz ve hareketli oyunlar dengelenmiştir, gün içerisinde sırayla gerçekleşir.
- Çocukların hem içeride hem de dışarıda oyun oynama fırsatları vardır.
- Çocukların hem öğretmen tarafından yapılandırılan hem de kendi seçtikleri etkinliklere katılma fırsatı vardır.
- Çocukların ilgilerine göre günlük akışın esnekliği vardır.

- Güne başlama ve bitişi iyi planlanmıştır (sabah buluşması, selamlaşması, gün bitiminde kapanış, değerlendirme ve ertesi günün planlanması)
- Sınıfın toplanması ve temizlenmesi için zaman ayrılmıştır.
- Günlük akış, sınıfta görünür bir yerde asılıdır.

12. SORU: Okul öncesi eğitim programlarında hangi alanlarda zaman bakımından denge olması gereklidir?

CEVAP:

- Aktif/hareketli ve sesli etkinlikler ile sessiz etkinlikler arasında denge
- Küçük grup ve büyük grup çalışmaları arasında denge
- İç mekan ve dış mekan zamanları arasında denge
- Çocuk-liderliğinde ve yetişkin-liderliğinde yapılan etkinlikler arasında denge
- Öğretmen-rehberliğinde ve çocuk-inisiyatifliyle yapılan etkinlikler arasında denge.

13. SORU: Okula geliş ve okuldan ayrılış zamanları ne tür zamana örnektir?

CEVAP: Geçiş zamanı

14. SORU: Gün içerisinde etkinliklerin hangi sırayla ve ne kadar süreyle yapılacağını bildiren kavram hangisidir?

CEVAP: Günlük akış

15. SORU: Eğitim programlarının ana öğeleri nelerdir?

CEVAP: Eğitim programı hangi düzeyde uygulanırsa uygulansın şu ana öğeleri içermektedir
Amaçlar ve hedefler

1. Ders konuları, konuların düzenlenmesi
2. Öğrenme-öğretme süreçleri
3. Değerlendirme

16. SORU: Eğitim programlarında amaçlar neyi ifade eder?

CEVAP: Amaçlar; çocuklara yeni davranışlar kazandırmak, varolan davranışlarını değiştirmek arzusu ile bilgi, beceri, tutum, ilgi ve temel alışkanlıklar yönünden çocuğu istenilen düzeye getirmeyi; yani eğitimin neden yapıldığını ifade etmektedir. Daha yalın bir ifade ile amaçlar, çocukların kazanılması istenilen bilgi, beceri ve öğrenmeye yönelik tutum ve yaklaşımları içermektedir.

17. SORU: Gerçekleşme süresine göre amaçlar kaçaya ayrılır?

CEVAP: 3

- Uzak amaçlar
- Genel amaçlar
- Özel amaçlar

18. SORU: Davranış türüne göre amaçlar kaçaya ayrılır?

CEVAP: 3

- Bilişsel amaçlar (bilgi)
- Psikomotor amaçlar (beceri)
- Duygusal amaçlar (tutum ve alışkanlık)

19. SORU: Bilişsel amaç nedir?

CEVAP: Bilişsel amaçlar; daha çok zihin gücüne dayanan bilgilerden doğan yetenekler ile ilgili öğrenilmiş davranışları kapsayan amaçlar.

20. SORU: Zihin ve kas koordinasyonuna dayanan, kas gücü ile gösterilen davranışlarla ilgili amaçlara ne ad verilir?

CEVAP: Psikomotor amaçlar

21. SORU: Bireyin çevresindeki olaylara, olgu ve nesnelere karşı geliştirdiği ilgi, tutum, değer gibi özelliklerle ilgili amaçlara ne ad verilir?

CEVAP: Duyuşsal amaçlar

22. SORU: Gelişimsel amaç nedir?

CEVAP: Çocukların gelişim alanlarına göre göstermesi gereken yeterlilikleri kapsayan amaçlara "gelişimsel amaçlar" denilmektedir.

23. SORU: Amaçlar davranışlara dönüştürülürken dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

CEVAP:

- Davranışlar gözlenebilir ve ölçülebilir olmalıdır.
- Bir amacın altındaki davranışlar o amaçla ilgili olmalı ve amacın türüne uygun olmalıdır.
- Her bir davranış amacın belirli bir kısmını oluşturmalı ve davranışlar bir araya geldiğinde o amacın ifade ettiği özelliğe ulaşılmalıdır.

24. SORU: Eğitim durumu (öğrenme süreci) kapsamında uygulanan etkinliklerin çocuklara kazandırması gereken özellikler nelerdir?

CEVAP:

- Sosyal becerilerini destekleme
- Düşünme, gözlem yapma ve soru sormaya teşvik etme
- Hareket gelişimini destekleme
- Dil gelişimini destekleme
- Öz bakım becerilerine ilişkin becerilerini destekleme

-Yaraticılık ve sanatla kendini ifade etme becerilerini destekleme

- Tüm canlıların yaşamına saygı duyma duyarlılığını geliştirme

25. SORU: "Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak" hangi amaç türüne örnektir?

CEVAP: Uzak amaç

26. SORU: Mevcut Okul Öncesi Eğitim Programı'nın içeriği hangi programlama yaklaşımı ile düzenlenmiştir?

CEVAP: Sarmal

27. SORU: Bir eğitim programındaki amaçlarla programın içeriğini iki boyutlu matris üzerinde gösteren çizelgeye ne ad verilir?

CEVAP: Belirtke tablosu

28. SORU: Çocukların öğrenmesini ve oyunlarını destekleyen bir öğrenme ortamının düzenlenmesinde dikkat edilecek hususlar nelerdir?

CEVAP:

- Sessiz oyun alanları ile aktif oyun alanları arasında bir denge bulunmalıdır.
- Sanat, fen merkezleri ile çocukların yemeklerini yedikleri alanlarının yakınında temizlik yapıp, toplamak için lavabo bulunmalıdır.
- Tuvaletin ardından el yıkamak için kullanılacak lavabo ile yemek hazırlığı yapılırken kullanılacak lavabo birbirinden ayrı olmalıdır.
- Mobilyalar çocukların etrafında koşmalarını sağlayacak geniş alanları azaltacak ancak çocukların etrafta dolaşmalarını kolaylaştıracak şekilde yerleştirilmelidir.

-Yalnız kalmak istediklerinde bir ya da iki çocuğun içine sığabileceği kadar özel alanlar ayrılmalıdır.

- Materyallerçocukların kolay ulaşabilecekleri şekilde yerleştirilmelidir.
- Tüm materyallerçocukların yaşına uygun, temiz ve iyi durumda olmalıdır.
- Her çocuk için kişisel eşyalarını koyabileceği bir depo (dolap, raf vb.) alanı bulunmalıdır.
- Çocuklar için uygun olmayan onların zarar görmesine ve incinmesine neden olabilecek materyaller yüksek raflarda ve/veya kilitli dolaplarda muhafaza edilmelidir.
- Öğretmen-aile iletişimini güçlendirmek için her sınıfın aile iletişim alanı bulunmalıdır.
- Her sınıfta biri çocukların rahatlamalarına, uzanıp dinlenmelerine olanak sağlayacak şekilde en az beş öğrenme merkezi bulunmalıdır.

29. SORU: Eğitim kurumu açmak için tahsil edilen arsanın okul bahçesi duvarından en az kaç metre uzaklığa kadar orta/yüksek gerilim hattı, baz istasyonu bulunmaması gerekmektedir?

CEVAP: 100 mt

30. SORU: Eğitim kurumu açmak için tahsil edilen arsanın akaryakıt servis istasyonuna uzaklığı ne olmalıdır?

CEVAP: 50 mt

31. SORU: Eğitim kurumu açmak için tahsil edilen arsanın eğlence yerlerine uzaklığı ne olmalıdır?

CEVAP: 100 mt

32. SORU: Okul öncesi eğitim kurumlarının öğrenme ortamlarında pencerelerin yer döşe-

mesinden en az kaç cm yukarıdan başlaması gerekmektedir?

CEVAP: 90 cm

33. SORU: “Milli Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliği”ne göre anaokulu açılabilmesi için temin edilen binada etkinlik/oyun odasında çocuk başına en az kaç metre karelik bir kullanım alanı bulunması gerekmektedir?

CEVAP: 2,4 metrekare

34. SORU: MEB (2015) “Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları KlavuzıT’na göre okul öncesi eğitim kurumlarının öğrenme ortamlarında pencerelerin taban alanına oranının en az %kaç olması gerekmektedir?

CEVAP: %25

35. SORU: Okul öncesi öğrenme ortamlarına mobilya seçerken dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

CEVAP:

- Çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olmalıdır.
- Keskin köşeler, çakılmış çivilergibi tehlike yaratabilecek unsurlar bulundurmamalıdır.
- Kırıtabilecek cam, ayna gibi parçaları olan mobilyalar tercih edilmemelidir.
- Sabitlenmesi gereken mobilyalar mutlaka sabitlenmelidir.
- Kolay temizlenebilir, çok fonksiyonlu, taşınması kolay ve öğrenme ortamının geri kalanı ile uyumlu renklere sahip olmalıdır.
- Boyalı olması durumunda, boyanın çocuklara zarar vermeyecek nitelikte olması gerekmektedir.

36. SORU: Öğrenme merkezi nedir?

CEVAP: Milli Eğitim Bakanlığı'nın güncellenen "Okul Öncesi Eğitim Programı"nda bir önceki programda "ilgi köşeleri" olarak isimlendirilen alanlar "öğrenme merkezleri" olarak ifade edilmiştir. Bu merkezler çocukların serbest oyun ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak programda yer alan kazanım ve göstergeler doğrultusunda seçilmiş materyal ve malzemeleri barındırmaktadır.

37. SORU: MEB (2013) Okul Öncesi Eğitim Programı'na göre öğrenme merkezleri düzenlenirken dikkat edilecek hususlar nelerdir?

CEVAP:

- Öğrenme merkezlerinin yerleşimi yapılırken özellikleri göz önüne alınmalıdır. Örneğin hareketli ve daha sesli merkezler ile daha sessiz, sakin oyunlar oynanan merkezler birbirinden mümkün olduğunca uzağa yerleştirilmelidir.
- Merkezler yerleştirilirken sınıfın fiziksel özelliklerinin yanı sıra çocuk sayısı da dikkate alınmalıdır.
- Merkezler oluşturulurken çocukların dikkat ve ilgileri ön plana alınmalıdır.
- Merkezlerin sınırları çocukların merkezler arasındaki etkileşimlerini kolaylaştıracak şekilde belirlenmeli ve esnek olmalıdır. Öğrenme merkezleri düzenlenirken çocukların görüşlerine de başvurulmalı; oluşturulan merkezlerin isimleri ve o merkeze ilişkin semboller tüm çocukların göreceği şekilde yerleştirilmelidir.
- Öğrenme merkezleri oluşturulurken sınıfın fiziksel özellikleri göz önüne alınmalıdır.

38. SORU: Blok merkezi nedir?

CEVAP: En hareketli ve sesli merkezlerden olan blok merkezi aracılığı ile çocuklar yaşadıkları ortamlardaki farklı boyut, şekil ve renkteki nesnelere aracılığı ile bu nesnelere

sındaki ilişkileri fark eder ve yapı-inşa oyunlarını oynayabilirler.

39. SORU: Kitap merkezi için kitap seçiminde bulunurken dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

CEVAP:

- Seçilen çocuk kitapları ilgi çekici resimler ve görseller içermelidir.
- Dünyadaki farklı insan gruplarını yansıtan kitaplar seçilmelidir. Böylece çocuklar kendilerine ve başkalarına karşı saygı duymayı öğreneceklerdir.
- Farklı gruplardaki insanların birlikte oynayabileceğini, çalışabileceğini, sorunları çözüp zorlukların üstesinden gelebileceklerini ortaya koyan kitaplar seçilmelidir.
- Çocukların sıklıkla karşılaştıkları korkular, ayrılık, okula başlama gibi sorunlar dahil olmak üzere onların yaşamlarına ve deneyimlerine ayna tutarak yansıtan kitaplar tercih edilmelidir.
- Şiddet yanlısı, içerisinde cinsiyet kalıp yargıları ile kültürel basmakalıp düşünceleri barındıran kitaplar tercih edilmemelidir.

40. SORU: Müzik merkezinde öğretmenler etkinlikler gerçekleştirirken hangi hususlara dikkat etmelidir?

CEVAP:

- Sunulan etkinliklerde çocukların şarkı söylemeye, dans etmeye veya enstrüman çalmaya aktif bir şekilde katılımı sağlanmalıdır.
- Eğitimciler klasik müzik, halk müziği ve dünya müzikleri gibi farklı müzik türlerine yer vermelidir.
- Öğrenme ortamında kullanmadan önce eğitimciler seçtikleri müziklerin sözlerinin şiddet içermediğine ve cinsel içerik barındırmadığına emin olmalıdır.

41. SORU: Kum ve su masası merkezi nedir?

CEVAP: Kum ve su masası ya da kum ve su merkezi MEB (2013) Okul Öncesi Eğitim Programı'nda örnek olarak sunulan büyük sınıf yerleşiminde yer alan merkezlerden biridir. Kum ve su oyunlarının oynandığı bu merkez çocukların duyarlarının gelişimini desteklerken; aynı zamanda zihinsel olarak onları zorlayarak düşünmeye teşvik etmekte ve tüm gelişim alanlarını desteklemektedir.

42. SORU: "Bu merkez çocukların meraklarından hareketle öğrenme isteklerini uyarıp yaşadıkları dünya hakkında yeni şeyler öğrenmelerini amaçlamaktadır. Bu merkez aracılığı ile çocukların bilimsel süreç becerileri geliştirilmektedir." Tanımı verilen merkez hangisidir?

CEVAP: Fen merkezi

43. SORU: Kaliteli bir programda öğretmen-çocuk ilişkisine dair hangi özelliklerin bulunması gerekir?

CEVAP:

- Programı ziyaret eden çocuklar ve yetişkinler hoş karşılanırlar. Öğretmenler yeni başlayan çocukların ortama adapte olmalarına ve arkadaş edinmelerine yardımcı olur.
- Öğretmenler çocuklarla sıcak ve arkadaş canlısı şekilde sohbet ederler. Çocukların çalışmalarını ve başarılarını fark ederek, takdir ederler.
- Çocuklar birlikte oyun oynamaya ve çalışmaya teşvik edilirler.
- Öğretmenler çatışmaların çözümüne yardımcı olur. Hiçbir zaman fiziksel cezaya başvurmazlar.

44. SORU: Zorlayıcı davranış nedir?

CEVAP: Okul öncesi programlarında sınıf yönetimini en çok etkileyen davranışlar çocukların zorlayıcı davranışlarıdır. Zorlayıcı davranışlar, saldırgan, itaatsiz, dürtüsel, kontrol-dışı, anti-sosyal, dikkat çekmeye çalışan ve problem davranış gibi farklı isimlerle de adlandırılabilir. Davranışa zorlayıcı denmesinin sebebi, öncelikle çocuğun kendisi için bir zorlanma durumunun olmasından kaynaklanır.

45. SORU: Zorlayıcı davranışların ortaya çıkmasının sebepleri nelerdir?

CEVAP:

- Çocuğun kendini iyi hissetmiyor olması
- Çocuğun ne yapacağını, kendinden ne beklediğini bilmemesi
- Çocuğun dikkat çekme arzusu
- Çocuğun sıkılmış olması
- Çocuğun bazı şeyleri kontrol etmek istemesi
- Çocuğun korkmuş olması

46. SORU: Zorlayıcı davranışları önleme yolları nelerdir?

CEVAP:

- Davranışın ardındaki motivasyonu anlamaya çalışmak önemli bir stratejidir. Çocukların zorlayıcı davranışlarıyla başa çıkabilmek için öncelikle bu davranışın hangi sebeplerle ortaya çıktığını bilmek gerekir.
- Davranışla ilgili gerçekçi ve uygun beklentiler oluşturmak, çocukların zorlayıcı davranışlarını anlamlandırmak açısından önemli bir stratejidir.
- Çocukları kural oluşturma sürecine dahil etmek zorlayıcı davranışlara karşı öğretmenin kullanabileceği tekniklerdendir.
- Davranışla ilgili beklentilerin çocuklara açıklanması, çocukların zorlayıcı davranışlarını azaltır.

47. SORU: Özellikle zorlayıcı davranış ortaya çıkmadan önce ya da zorlayıcı davranışın devam etmesine mani olmak amacıyla hangi teknik kullanılır?

CEVAP: Yeniden yönlendirme

48. SORU: Yeniden yönlendirme türleri nelerdir?

CEVAP:

- Sözel yeniden yönlendirme
- Fiziksel yeniden yönlendirme
- İşaretle yeniden yönlendirme
- Dikkati olumlu modele çekerek yeniden yönlendirme

49. SORU: Dinlenme zamanında elindeki çubukla kalorifere vuran Emre'nin yanına gelen öğretmen, Emre'nin elinden tutarak sana bahçede bir şey göstermek istiyorum demiş ve beraber bahçeye çıkmışlardır. Buna göre öğretmen yeniden yönlendirme tekniklerinden hangisini kullanmıştır?

CEVAP: Fiziksel yeniden yönlendirme

50. SORU: Zorlayıcı davranışların diğer isimleri nelerdir?

CEVAP:

- İtaatsiz davranış
- Anti-sosyal davranış
- Saldırgan davranış
- Kontrol-dışı davranış

51. SORU: Sınıfta belirlenen bir kurala çocuklarla birlikte öğretmenlerin de uyması hangi teknikle ilgilidir?

CEVAP:

- Yeniden yönlendirme
- Davranışın motivasyonunu anlama
- Çocuğu taklit etme

- Öğretmen-çocuk uyumu

52. SORU: Çocukların davranışı üzerinde etkili olan çevresel faktörler nelerdir?

CEVAP:

- Öğretmen başına düşen çocuk sayısı
- Yeterli oyun alanının olup olmaması
- Günlük rutin
- Her çocuk için yeterli materyalin olup olmaması

53. SORU: Öğretmenin çocukları sık sık ödüllendirmesi ya da onaylaması hangi olumsuz duruma neden olur?

CEVAP: Çocukların dışsal değerlendirmeye bağımlı hale gelmesine

54. SORU: Ölçme nedir?

CEVAP: Ölçme; çocukların veya programların özellikleriyle ilgili değerlendirme yapabilmek, karar verebilmek amacıyla, gözlem, görüşme, portfolyo, proje ve testler gibi çeşitli kaynaklardan sistematik şekilde bilgi toplamaktır.

55. SORU: Ölçme ve değerlendirme arasındaki fark nedir?

CEVAP: Ölçme sürecinde bilgi toplanır ve analiz edilir, bilgi tarif edilir ancak bilgiyle ilgili henüz yorumlama ya da değerlendirme yapılmamıştır. Eğitim alanında ölçme ve değerlendirmeyi birbirinden ayıran temel fark da budur çünkü değerlendirme, ölçme yoluyla toplanan geçerli bilgiye dayanarak, çocukların çalışmalarının ya da programın değerinin ve başarısının belirlenmesi işidir. Değerlendirme programın felsefesinin, amaçlarının ve hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığını anlamaya yardımcı olur.

56. SORU: Değerlendirme amaçları nelerdir?

CEVAP: Öğretmenler çeşitli amaçlarla değerlendirme yaparlar. Bunlar;

- Çocuğun gelişimi ile öğrenme fırsatlarının eşleşmesini sağlamak, böylece öğrenmeyi desteklemek
- Özel gereksinimleri belirlemek
- Programı izlemek ve değerlendirmek
- Programın farklı alanları arasında denge kurmak
- Çocuk, öğretmen ve kurum için program çıktılarını belirleyerek, ilgili yerlere hesap verebilmek
- Aynı okuldaki veya bir başka okuldaki öğretmene bilgi vermek, böylece eğitimde sürekliliği sağlamak
- Öğretmenlerin gelişimine yardımcı olmak

57. SORU: Ölçme ve değerlendirme ilkeleri nelerdir?

CEVAP:

- Ölçme; sürekli, amaçlı ve stratejik olmalıdır.
- Ölçme sistematik ve sürekli olmalıdır.
- Ölçme, öğretim süreci ve programla bütünleştirilmelidir. Ölçme sonuçları planlama sürecini beslemelidir.
- Ölçme geçerli ve güvenilir olmalıdır. Ölçme yöntemleri, çocukların gelişimsel durumlarına ve deneyimlerine uygun olmalıdır.
- Ölçme sonuçları bildirilmeli ve paylaşılmalıdır.

58. SORU: Ölçme yöntemleri kaçaya ayrılır?

CEVAP: Ölçme yöntemleri ikiye ayrılır: doğal ölçme ve norm-bağımlı ölçmelerdir.

59. SORU: Doğal ölçme nedir?

CEVAP: Doğal ölçme; otantik, süreç-odaklı veya resmi olmayan ölçme olarak da adlandırılır.

Otantik ölçme, çocuklar doğal ortamlarında ve bir takım işlerle uğraşırken gerçekleştirilir. Bu açıdan otantik ölçme gelişimsel açıdan uygun bir değerlendirme sürecidir çünkü çocuklar gerçek koşullarda performans gösterirken ölçme işlemi yapılır.

60. SORU: Doğal ölçmede kullanılan ölçme araçları ve teknikleri nelerdir?

CEVAP: Doğal ölçmede; gözlem, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, özdeğerlendirme, görüşme ve çocukların çalışma örnekleri gibi ölçme araçları/teknikleri kullanılır.

61. SORU: Süreç-odaklı ve sonuç-odaklı ölçme yöntemleri arasındaki fark nedir?

CEVAP: Süreç-odaklı ve sonuç-odaklı ölçme yöntemleri birbirinden farklıdır. Süreç odaklı yöntemler, çocukların devam eden ilerlemelerini takip etmek için kullanılan stratejilerden oluşur. Sonuç odaklı yöntemler ise genelde etkinlik ya da dönem sonunda bilgi ve becerilerin ne kadar kazanıldığını tespit etmek amacıyla kullanılır.

62. SORU: Öğrenme süreci devam ederken çocukların gelişimlerini takip etmek ve buna göre plan yapmak için hangi yöntem kullanılır?

CEVAP: Süreç-odaklı

63. SORU: Gözlem nedir?

CEVAP: Gözlem, bilginin toplanması ve ardından tarafsız şekilde yorumlanması sürecidir.

64. SORU: Gözlem türleri nelerdir?

CEVAP: Gözlemler; gözlem sürecine öğretmenin katılımına göre ikiye ayrılır.

- Katılımcı gözlem
- Katılımcı olmayan gözlem

65. SORU: Katılımcı gözlem nedir?

CEVAP: Katılımcı gözlemde öğretmen çocuklarla birlikte onların çalışmalarına ve oyunlarına katılırken bir taraftan da gözlem yapar.

66. SORU: Katılımcı olmayan gözlem nedir?

CEVAP: Katılımcı olmayan gözlemde, öğretmen çocuklarla herhangi bir etkileşim kurmaksızın yalnızca gözlemci rolünü sürdürür

67. SORU: Gözlem yapmanın amaçları nelerdir?

CEVAP: Öğretmenler (1) planlarını ve öğretim süreçlerini geliştirmek/iyileştirmek, (2) çocukların gelişim ve öğrenmesini ölçmek, (3) ailelere yardımcı olmak ve (4) problem çözmek gibi amaçlarla gözlem yaparlar.

68. SORU: Gözleme dayalı yöntemler nelerdir?

CEVAP: Gözlemler; anekdot kayıtlar olarak, örnekleme yöntemleriyle ve derecelendirme ölçekleriyle kayıt altına alınabilir.

69. SORU: Anekdot kayıt nedir?

CEVAP: Anekdot kayıtlar “ne, nerede, ne zaman gerçekleşti?” sorularına cevap olacak şekilde tarafsızca yazılır. Anekdot kayıta, gözlemciye göre önemli olan bir durum ya da davranış hikayeleştirilerek kısaca yazılır. Anekdot kayıtlar önceden yapılandırılmamış gözlem kayıtlarıdır. Öğretmen, gözlem anında karar verir ve not alır.

70. SORU: Zaman örnekleme nedir?

CEVAP: Zaman örnekleme, belli bir zaman diliminde neler olduğunun gözlenmesidir. Zaman örneklemede, davranış belli zaman aralıkları ile örneğin her 10 dakikada bir kaydedilir.

71. SORU: Olay örnekleme nedir?

CEVAP: Olay örneklemede gözlemci bir olay ve bu olayı gözlemlemek için bir sistem belirler. Ardından olayın gerçekleşmesini bekler. Olay gerçekleşir gerçekleşmez, öğretmen harekete geçer ve gözlemlediklerini kaydeder.

72. SORU: Derecelendirme ölçeği nedir?

CEVAP: Derecelendirme ölçeği kontrol listesine benzer ancak çocuğun performansının niteliğiyle ilgili daha fazla yorum yapma imkânı verir. Örneğin çocukta ilk kez görülen bir beceri için “1”, çocuğun zorlanarak da olsa beceriyi tekrar tekrar yaptığı görüldüğünde “2”, son olarak çocuğun beceriyi tamamen edindiği anlaşıldığında “3” verilir. Böylece, yalnızca “var” ya da “yok” diye işaretlemekten daha detaylı bilgi verir. Derecelendirme ölçeklerinde, ölçek kriterleri en kötüden en iyiye giden aşamalara göre sıralanır.

73. SORU: Görüşme türleri kaçaya ayrılır?

CEVAP: 2

- Yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış

74. SORU: Yapılandırılmamış görüşme nedir?

CEVAP: Yapılandırılmamış görüşmeler, önceden planlanmamış görüşmelerdir. Çocuklar, herhangi bir alanda performans gösterirken doğal şekilde gerçekleşir; oyun oynarken bile görüşme yapılabilir. Oyun veya etkinlik yapı-

İrken öğretmen sorular sorarak çocukların cevaplarını kaydedebilir.

75. SORU: Yapılandırılmış görüşme nedir?

CEVAP: Yapılandırılmış görüşmeler planlanmış görüşmelerdir. Çocukla ilgili belli bir konuda bilgi edinmek için yapılır. Örneğin, çocuğun matematikle ilgili kavramsal bilgileri, yapılandırılmış görüşmeyle ölçülebilir.

76. SORU: Çalışma örneği nedir?

CEVAP: Çalışma örnekleri, çocuğun gelişimsel ilerlemesini ve başarılarını gösteren her tür çalışmadan örneklerdir. Örneğin, çocuğun hayvanlarla ilgili geliştirdiği fikirlerini gösteren kilden yapılmış hayvan modeli önemli bir çalışma örneğidir.

77. SORU: Portfolyo nedir?

CEVAP: Portfolyo, çocuğun gelişimiyle ilgili bilgilerin sistematik şekilde biriktirilmesine dayalı bir ölçme-değerlendirme yöntemidir. Portfolyo içinde, çocuğun bitmiş ya da devam eden çalışmalarından örnekler, öğretmenin gözlem kayıtları, etkinliklerden fotoğraflar, akranlar ve öğretmenlerle sosyal etkileşimler ve çeşitli etkinliklerdeki konuşmaların dökümü bulunur.

78. SORU: Ölçme ve değerlendirmeye ilgili yanlışlar nelerdir?

CEVAP:

- Haksız karşılaştırmalar
- Önyargılar
- "Normale" aşırı odaklanmak
- Yorumlama
- Çok dar bakış açısı
- Çok geniş ölçüm aralığı
- Çok fazla ya da çok az zaman gerektirmesi

79. SORU: "Bütün okullar kendi ölçme planlarını oluşturmalıdır. Bu ölçme planının açıkça yazılmış, düzenli ve kapsamlı olması gerekir".

Yukarıda verilen ifade okul öncesi dönem ölçme değerlendirme ilkelerinden hangisiyle doğrudan ilintilidir?

CEVAP: Ölçme sistematik ve sürekli olmalıdır.

80. SORU: Ölçme aracının ölçmek istediği şeyler dışında başka şeyler ölçüyor olması, çocukla ilgili yanlış kararlar verilmesine, yanlış uygulamalar yapılmasına sebep olabilir. Bu durum okulöncesi dönem ölçme değerlendirme ilkelerinden hangisiyle açıklanabilir?

CEVAP: Ölçme geçerli ve güvenilir olmalıdır.

81. SORU: Katılımcı gözlem ve katılımcı olmayan gözlemin temel farkı nedir?

CEVAP: Gözlemcinin gözlemlediği olaya katılması ya da katılmaması.

82. SORU: Çocukların gelişimsel becerilerini "evet, var" ya da "hayır, yok" şeklinde değerlendirmeye izin veren ölçme araçlarının genel adı nedir?

CEVAP: Kontrol listeleri

83. SORU: Davranışın belli zaman aralıkları ile kaydedilerek, görülme sıklığının belirlendiği ölçme yöntemi hangisidir?

CEVAP: Zaman örnekleme

84. SORU: Sistematik ve kavramsal temelleri olan, önemli bilgileri, farkındalık veya becerileri ebeveynlik bakış açısı ile katılımcılara kazandırmayı amaçlayan programlara ne ad verilir?

CEVAP: Aile eğitimi

85. SORU: Aile eğitimi modelleri nelerdir?

CEVAP: Aile eğitimi, kurum merkezli aile eğitimi, ev merkezli aile eğitimi ve kurum-ev merkezli aile eğitim modeli olmak üzere üç temel modelde yürütülmektedir. Bazı toplumsal, kültürel ve coğrafi koşullar nedeni ile gezici sistemler ve uzaktan eğitim modelleri de devreye girmektedir.

86. SORU: Kurum merkezli aile eğitimi nedir?

CEVAP: Kurumlarda aile eğitimi yalnız anne-babaların kurum/merkez ya da ilgili birimlere geldiği uygulamaların yanı sıra çocukların da kurumlara gelerek eğitim aldığı uygulamaları kapsamaktadır. Bu programlarda ailelere çocuk gelişimi sağlık vb. gibi konularda bilgi ve becerilerini artırmak, ailelerin sorunlarına yardımcı olmak ve ailelerin diğer hizmetlerden haberdar olmasını sağlamaktır.

87. SORU: Kurum-ev merkezli aile eğitimi nedir?

CEVAP: Bu model kurumlarda verilen eğitimin ev ziyareti modeli ile bütünleştiği bir modeldir. Böylece her iki modelin avantajlarından yararlanılarak eğitim kalitesi arttırılmaktadır. Bu modelde aileler kuruma gelerek eğitim almakta ev ziyaretlerinde ise ağırlıklı olarak çocuklara gelişimsel destek verilmektedir.

88. SORU: Ülkemizde UNICEF ve MEB bakanlığı tarafından desteklenen Gazi Üniversitesi ve AÇEV tarafından yürütülen 0-6 Yaş Aile Eğitim Programı ve AÇEP (Anne-Çocuk Eğitim Projesi) hangi programlara örnek olarak verilebilir?

CEVAP: Kurum-ev merkezli aile eğitimi

89. SORU: Gezici eğitim nedir?

CEVAP: Coğrafi engeller, göç, doğal afetler, yoksulluk, yerleşik olmayan aileler (göçebe aileler, gezici tarım işçisi aileler vb.) gibi nedenlerle kurumsal eğitime erişimi mümkün olmayan ailelere ve gelişimi risk altında olan çocuklarına verilen çadır, konteyner veya otobüs gibi araçlarla buldukları bölgelerde verilen eğitim hizmetidir.

90. SORU: Kitle iletişim araçlarının etki düzeyleri nelerdir?

CEVAP: Kitle iletişim araçlarını kullanarak 4 düzeyde etki yaratılabilir;

- Bilgilendirmek
- Farkındalık yaratmak
- Harekete geçirmek
- Eğitmek

91. SORU: Aile eğitim programlarının amaçları nelerdir?

CEVAP: Aile eğitim programlarının amaçları şu ana başlıklarda toplanabilir: bilgilerin paylaşılması, becerilerin geliştirilmesi, öz- farkındalığın geliştirilmesi ve problem çözmedir.

92. SORU: Yurtdışında uygulanan başlıca aile eğitim programları hangileridir?

CEVAP:

- Mothers Training Program (Anne Eğitim Programı)
- The Mother-Child Home Program (Anne-Çocuk Ev Programı)
- Parent as Teachers Program (PAT) – Missouri (Öğretmen Olarak Ebeveynler Programı)

93. SORU: Mothers Training Program (Anne Eğitim Programı) nın hedef kitlesi nedir?

CEVAP: 1-4 yaş çocukları ve düşük gelirli aileler

94. SORU: Ülkemizde uygulanan programlar hangileridir?

CEVAP:

- Anne-Çocuk Eğitim Programı
- Aile Çocuk Eğitim Programı

95. SORU: Anne-Çocuk Eğitim Programı nedir?

CEVAP: AÇEP, Türkiye'deki erken çocukluk eğitimi sorununa bir çözüm olarak geliştirilmiş, bilimsel temelli bir okulöncesi eğitim programıdır. Doğrudan annelere ulaşılarak, annenin eğitici potansiyelini geliştirmesi için eğitim desteği verilmektedir. AÇEP; 1982-1991 yılları arasında uygulanan "Erken Destek Araştırma Projesi'nin verileri doğrultusunda, Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı, Prof. Dr. Diane Sunar, Prof. Dr. Sevdâ Bekman ve AÇEV uzmanları tarafından geliştirilmiştir. 1993 yılında kurulan Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) bünyesinde yaygın uygulama fırsatı bulmuştur. AÇEP, sosyal ve ekonomik yönden olumsuz koşullarda yaşayan 6 yaşındaki çocukları ve annelerini hedeflemektedir.

96. SORU: AÇEP kaç bölümden oluşmaktadır?

CEVAP:3

- Anne destek programı
- Zihinsel destek programı
- Üreme sağlığı ve aile planlaması

97. SORU: Aile Çocuk Eğitim Programı nedir?

CEVAP: 1988 yılında, Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi'nde başlatılan 0-4 yaş Erken Çocukluk Eğitimi Projesi'nin sonuçlarına dayalı olarak "0-4 Yaş Anne-Çocuk Eğitimi Programı" programı geliştirilmiştir. Gazi Üniversitesi, M. E. B. Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü ve UNICEF işbirliğinde yay-

gınlaştırma çalışmaları 1993 yılında başlatılmıştır. 2003 yılından itibaren yenilenen ve geliştirilen "0-4 Yaş Anne-Eğitimi Programı" yerine G. Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalında geliştirilen "0-6 Yaş Aile Çocuk Eğitimi" programı uygulanmaya başlanmıştır. Yeni programın uygulanmasında MEB Çıraklık Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü yürütücü olarak görev almıştır. Program sosyo-ekonomik yönden elverişsiz koşullarda yaşayan 0-6 yaş çocukları ve ailelerini hedef almıştır. Program 0-2 yaşta çocuğu olan anneler için haftalık 40 dakika süren ev ziyaretleri, ayda bir defa yapılan grup toplantıları yolu ile yürütülmüştür. Program 2-4 ve 4-6 yaşta çocuğu olan anneler için grup toplantıları ve 15 günde bir yapılan ev ziyaretleri yolu ile sürdürülmüştür.

98. SORU: Aile Çocuk Eğitim Programı kaç bölümden oluşmaktadır?

CEVAP:

- Aile Eğitim Programı (AEP)
- Gelişimsel Eğitim Programı (GEP)

99. SORU: Aile katılımı nedir?

CEVAP: Aile katılımı, okulla anne babalar arasındaki çok boyutluluğa dayalı her türlü iletişim ve etkileşim örüntüsü olarak tanımlanmaktadır.

100. SORU: Ailenin eğitime katılım yöntemleri nelerdir?

CEVAP: Ailenin eğitime katılım yöntemlerinden dünyada ve ülkemizde en yaygın olanlar; ev ziyaretleri, ailelerle iletişim teknikleri, sınıf gözlemleri ve eğitim etkinliklerine katılım, bireysel görüşmeler, yönetim ve karar verme süreçlerine katılım olarak gruplandırılabilir.

101. SORU: Gezici aile eğitim modeli hangi durumlarda kullanılır?

CEVAP: Bölgesel şartlar uygun olmadığında

102. SORU: Altı yaşında bir çocuğun anaokulunda alt ıslattığını gözlemeyen bireğitimci bu sorunu hangi tekniği kullanarak aile ile konuşmalıdır?

CEVAP: Bireysel görüşme-ev ziyareti

103. SORU: Bireysel görüşme ne zaman ve her bir çocuğun ailesi ile kaç kez yapılmalıdır?

CEVAP: Sistemli olarak-yılda iki kez

104. SORU: Okul öncesi eğitiminde ev ziyaretlerinin öncelikli amacı hangisidir?

CEVAP: Çocuğu doğal ortamında tanımak

105. SORU: Ebeveynlerin okuldaki eğitime katılımları için ilk adım ne olmalıdır?

CEVAP: Ebeveyn katılım formu uygulamak

106. SORU: Kaynaştırma nedir?

CEVAP: Kaynaştırma ya da diğer bir ifade ile bütünleştirme, özel gereksinimleri bulunan bireylerin, gereksinimlerinin türüne, derecesine ve kullanılacak olan kaynaklara bağlı olarak mümkün olduğunca en az kısıtlayıcı ortam olan normal okul programlarında akranları ile eşit eğitim koşullarında eğitim görmeleri olarak tanımlanmaktadır.

107. SORU: Kaynaştırma eğitiminin amacı nedir?

CEVAP: Kaynaştırma eğitiminin amacı; özel gereksinimli çocuğu normalleştirmek değil; onun ilgi ve yeteneklerini en iyi şekilde kul-

lanmasını sağlayarak toplum içerisinde yaşaması kolaylaştırmaktır.

108. SORU: Kaynaştırma eğitimi modelleri nelerdir?

CEVAP:

- Tam zamanlı kaynaştırma
- Kaynak oda destekli kaynaştırma
- Yarı zamanlı kaynaştırma
- Tersine kaynaştırma

109. SORU: Özel gereksinimli çocuğun hem kaydının hem de kendinin genel eğitim sınıfında olduğu kaynaştırma modeli hangisidir?

CEVAP: Tam zamanlı kaynaştırma

110. SORU: Kaynak oda destekli kaynaştırma nedir?

CEVAP: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde destek eğitim odası olarak ifade edilen kaynak oda; tam zamanlı kaynaştırma kapsamında eğitimlerine devam eden çocuklar ile özel yetenekli çocuklara ihtiyaç duydukları alanlarda destek hizmetleri sağlanması için sunulan eğitim ortamını temsil etmektedir (MEB, 2018). Bu bağlamda kaynak oda destekli kaynaştırma, kaydı genel eğitim sınıfında bulunan özel gereksinimli çocukların gereksinim duyduğu hallerde özel eğitim öğretmeninden eğitim aldığı kaynaştırma modelidir.

111. SORU: Özel gereksinimli çocuğun kaydının genel eğitim okulundaki özel eğitim sınıfında olduğu ancak başarılı olabileceği düşünülen derslerde genel eğitim sınıfına katıldığı kaynaştırma modeli hangisidir?

CEVAP: Yarı zamanlı kaynaştırma

112. SORU: Herhangi bir özel gereksinimi bulunmayan çocukların istekleri halinde özel eğitim okullarına ya da kurumlarına devam eden akranları aynı sınıfta eğitim gördükleri model hangisidir?

CEVAP: Tersine kaynaştırma

113. SORU: Özel gereksinimli çocukların eğitimsel süreç uyarlamaları nelerdir?

CEVAP: Özel gereksinimli çocukların eğitimsel süreçlerinde dört ana uyarlama yapılabilir:

- Öğrenme ortamının uyarlanması
- Eğitim programının uyarlanması
- Öğretim stratejilerinin uyarlanması
- Yardımcı ve öğretim teknolojilerinin uyarlanması

114. SORU: Bireyselleştirilmiş eğitimi programında bulunması gereken bölümler nelerdir?

CEVAP:

- BEP hazırlanacak olan çocuğun performans düzeyi hakkında bir bilgi
- Çocuğun ilgili performans düzeyine ilişkin olarak ölçülebilir yıllık hedeflere ilişkin bir ifade
- Bir başarı ölçütü ile kısa dönemli hedefleri belirten bir ifade
- Çocuğun yıllık hedeflerine nasıl ulaşacağına ilişkin bir betimleme
- Çocuğa sunulacak özel eğitim ve özel eğitimle ilgili hizmetlere ilişkin bir ifade
- Değerlendirme yapılırken çocuğun performansını ölçmek amacı ile nasıl bir uyarlama yapılması gerektiğine dair bir ifade.

115. SORU: Bireyselleştirilmiş eğitimi programı ekibi kimlerden oluşur?

CEVAP:

- Çocuğun ebeveyni

- BEP'i uygulamaktan sorumlu bir genel eğitim öğretmeni
- BEP'i uygulamaktan sorumlu bir özel eğitim öğretmeni
- BEP'in uygulanmasını denetlemekten sorumlu bir okul yöneticisi
- BEP'in hazırlanmasında yardımcı olabileceği düşünülen diğer uzmanlar (varsa okul psikologu, sosyal hizmet uzmanı vb.)